

Indholdsfortegnelse

Advokatrådet	1
Danske Advokater	4
Danske Regioner	10
Dataetisk Råd	12
Datatilsynet	18
Den Danske Dommerforening.....	22
Hjælp Voldsofre	23
HK Landsklubben Danmarks Domstole	25
Institut for Menneske Rettigheder	26
Joan-Søstrene	32
Justitia	33
Kommunernes Landsforening	42
Københavns Byret	43
Københavns Universitet – Retsmedicinsk Institut – Retsgenetsik afdeling.....	44
Landsforeningen af Forsvarsadvokater.....	47
Peter Jensen.....	50
Vestre Landsret	51
Østre Landsret	52

Justitsministeriet
Politikontoret
Slotsholmsgade 101216
København K.

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF.: 33 96 97 98

Sendt via e-mail: politikontoret@jm.dk og chrm@jm.dk

DATO: 2. april 2025
SAGSNR.: 2025 - 754
ID NR.: 1084649

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om politiets virksomhed (Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet) - j. nr. 2024-04925

Ved brev af 6. marts 2025 har Justitsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte udkast.

Advokatrådet og Landsforeningen af Forsvarsadvokater (LFFA) har i fællesskab gennemgået udkastet og skal i den anledning bemærke følgende:

Lovforslaget regulerer politiets anvendelse af genetisk slægtsforskning ved brug af en dna-baseret slægtsforskningsdatabase som efterforskningsmiddel.

Advokatrådet og LFFA anser det for positivt, at der skabes et sikkert hjemmelsgrundlag, ligesom man kan tilslutte sig ønsket om effektive efterforskningsskridt.

Kernen i forslaget er, at politiet kan sammenligne oplysninger om dna fra et dna-spor (typisk fra et gerningssted) med oplysninger fra en dna-baseret slægtsforskningsdatabase. Det fremgår af lovforslaget, at det vil være nødvendigt at overføre sporprofiler til kommercielle databaser i USA. Det er tillige anført, at der ikke er territorielle begrænsninger i, hvor sådanne databaser kan være placeret.

I den forbindelse bør man være meget opmærksom på, at et match mellem et dna-spor fra et gerningssted og en person efter entydig og klar dansk retspraksis *ikke i sig selv* er et bevis for, at den pågældende har befundet sig på det pågældende gerningssted. Dette skyldes, at dna-profiler alene danner grundlag for sandsynlighedsberegninger.

Advokatrådet og LFFA er opmærksomme på, at forslaget ikke omhandler dna som et bevis ved domstolene, når der er rejst tiltale, men omhandler dna som et muligt

og relevant værktøj for politiet på et langt tidligere tidspunkt i efterforskning af alvorlig kriminalitet, og anerkender i den forbindelse, at det efterforskningsmæssigt kan være værdifuldt at få oplysninger om mulige sammenfald.

Det er imidlertid en udbredt misforståelse, at et match med en meget høj grad af sandsynlighed identificerer en gerningsperson. For eksempel anføres det ikke i retsgenetiske analyser, at sporprofilen *stammer* fra den undersøgte person, men alene at profilen »taler for«, at det undersøgte dna stammer fra en given person. I den juridiske teori benævnes dna-beviset derfor som et *sandsynlighedsbevis*, og i praksis benyttes beviset derfor alene i kombination med andre oplysninger. Den matematiske logik er juridisk anerkendt i den forstand, at et dna-bevis ikke kan stå alene.

Derfor finder Advokatrådet og LFFA det upræcist, når det i forslaget på s. 11 anføres:

”Politiet vil få adgang til oplysninger om, hvorvidt gerningspersonens dna-profil har et match i databasen og almindelige personoplysninger (navn mv.) om de udfundne slægtsrelationer, men vil ikke i øvrigt få adgang til oplysninger af brugerne af databasen.”

Sprogligt bør det, uanset at forslaget ikke omhandler bevis under en retssag, konsekvent fastholdes, at der alene er tale om en ”mulig” gerningsperson.

Uanset at forslaget lægger op til, at politiet skal vurdere, at der er bestemte grunde til at antage, at dna-sporet stammer fra en uidentificeret gerningsperson, må lovgiver være meget opmærksom på, at man ved lovforslaget tillader, at ikke blot den mulige gerningspersons dna men også tilfældige personers dna - uden de pågældendes samtykke - deles med kommercielle aktører i udlandet. Advokatrådet og LFFA anser det for at være et ikke uvæsentligt indgreb i den personlige frihed at få delt dna-oplysninger på denne måde, og savner i den forbindelse nærmere overvejelser om de kommercielle virksomheders efterfølgende sletning af de personlige oplysninger. Som forslaget foreligger, forekommer det sandsynligt, at danske myndigheder bringer dna-oplysninger fundet af dansk politi på dansk territorium uden for dansk myndighedskontrol og uden nærmere regulering af, hvilken benyttelse der kan ske fra kommercielle aktørers side nu og/eller i fremtiden. Dette aspekt bør således afdækkes og beskrives tydeligt.

Af retssikkerhedsmæssige grunde skal Advokatrådet og LFFA opfordre til, at der tilvejebringes et sikkert hjemmelsgrundlag for, at efterforskningsskridtet underlægges forudgående domstolskontrol med obligatorisk beskikkelse af indgrebsadvokat i lighed med andre indgreb i fundamentale frihedsrettigheder. Når først dna er sendt ud af Danmark, kan det ikke gøres om, og der bør knyttes solide mekanismer til at forebygge, at deling af dna af dansk politi ikke foretages i videre omfang end det, som Folketinget forudsætter med dette lovforslag.

Endvidere skal Advokatrådet og LFFA af retssikkerhedsmæssige grunde opfordre til, at lovforslagets § 754 f, stk. 1, nr. 2, præciseres i forhold til, hvad der menes med "eller en overtrædelse af straffeloven af særdeles alvorlig karakter". Som eksempler på overtrædelser af straffeloven af særdeles alvorlig karakter anføres i bemærkningerne brandstiftelse, vold med døden til følge og røveri af grov beskaffenhed. Disse overtrædelser kan anføres udtrykkeligt på linje med de øvrige oplistede straffelovsovertrædelser i § 754 f, stk. 1, nr. 2, første led. Det vil i så fald give større vished om, i hvilke situationer indgrebet kan benyttes som efterforskningsskridt. Som lovforslaget er udformet nu, vil det være op til politiet uden forudgående domstolskontrol at vurdere, hvornår en lovovertrædelse er af så særdeles alvorlig karakter, at indgrebet kan foretages, hvilket Advokatrådet og LFFA finder retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, dels fordi det bliver tilfældigt i de enkelte politikredse og fra sag til sag, hvordan politiets vurdering falder ud, og dels medfører, at befolkningen ikke er oplyste om, hvilke lovovertrædelser, der kan efterforskes med dette indgreb.

Endelig bemærkes, at der er en sproglig fejl i udkastet på s. 12, hvor "formode" bør ændres til "formodede".

Med venlig hilsen

Andrew Hjuler Crichton
Generalsekretær
Advokatsamfundet

Med venlig hilsen

Kåre Pihlmann
Formand for Landsforeningen
af Forsvarsadvokater

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt til: politikontoret@jm.dk med kopi til chrm@jm.dk.

Ang. j. nr. 2024-04925

2. april 2025

Høringssvar over udkast til forslag til lov om ændring af lov om politiets virksomhed
(Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet)

Danske Advokater mener

- At forslaget indeholder en ikke ubetydelig risiko for, at interessen i at opklare alvorlige forbrydelser sker på bekostning af retten til privatliv og databeskyttelse.
- At indførelse af efterforskningsmetoden alene bør ske, såfremt beskyttelse af privatlivets fred i højere grad sikres. Vi anbefaler derfor en række justeringer, herunder:
 - Øget fokus på databeskyttelse, herunder oplysningspligten og princippet om gennemsigtighed
 - Præcisering/ændring af betingelserne for anvendelse
 - Krav om forelæggelse for en dommer inden brug af genetisk slægtsforskning
 - Indførelse af tilsyn og kontrolforanstaltninger
- At risici og udfordringer bør indsamles og analyseres yderligere forud for behandling med henblik på at styrke retssikkerheden for både personen bag spor-profilen og slægtsefterforsknings-profilen.

Danske Advokater takker for muligheden for at afgive høringssvar. Dette høringssvar er udarbejdet i samarbejde med vores fagudvalg for [databeskyttelse](#) og fagudvalg for [strafferet og straffeproses](#).

Overordnede bemærkninger

Danske Advokater anerkender, at genetisk slægtsforskning kan være et værdifuldt redskab i efterforskningen af særligt alvorlige forbrydelser, hvor traditionelle metoder ikke er tilstrækkelige til at bringe gerningspersoner for retten. Vi forstår behovet for, at politiet bliver udstyret med effektive og moderne efterforskningsværktøjer, som kan hjælpe med at opklare alvorlig kriminalitet og beskytte samfundet.

Vi anser det for afgørende, at der udvises særlig forsigtighed og grundighed, når nye teknologier eller efterforskningsværktøjer, såsom genetisk slægtsforskning, tages i brug. Ved implementering af ny teknologi i strafferetlig efterforskning skal potentielle risici og udfordringer nøje overvejes. Det skal de, da beskyttelsen af den enkelte borgers privatliv og rettigheder er i spil.

Vi mener, at det er vigtigt, at anvendelsen af sådanne værktøjer er nøje gennemtænkt og reguleret. I de følgende afsnit vil vi præcisere en række udfordringer og bekymringer inden for områderne:

1. Databeskyttelse
2. Betingelser for anvendelse
3. Tilsyn og kontrol

1. Databeskyttelse

Det nye værktøj, som foreslås tildelt til politiet, vil behandle særligt følsomme personoplysninger, herunder genetiske og biometriske data, hvorfra der kan udledes oplysninger om helbredsforhold, familieforhold og etniske tilhørsforhold mv, i det alle disse oplysninger er indeholdt i biologisk materiale (herefter blot omtalt som "biometriske data"). Anvendelsen af sådanne data kræver omhyggelig overvejelse, da fejlagtig brug eller misbrug kan have alvorlige retssikkerhedsmæssige konsekvenser for den enkelte.

Når biometriske data benyttes i efterforskning, er det essentielt at vurdere de potentielle risici for individets rettigheder. Særligt ser vi en risiko for uautoriseret adgang, misbrug eller spredning af oplysninger. Biometriske data er omfattet af strenge beskyttelsesregler under GDPR, som blandt andet kræver, at indsamling og behandling af personoplysninger sker til udtrykkeligt angivne og legitime formål, og at behandlingen er rimelig. Det følger af de grundlæggende databeskyttelsesretlige principper om formålsbegrænsning og proportionalitet. Der bør derfor foretages en vurdering af, om indsamlingen af biometriske data til efterforskning er proportionel i forhold til det formål, der søges opnået, og alvoren af den type af kriminalitet, der søges opklaret.

Det er vigtigt at bemærke, at biometriske data i netop denne sammenhæng stammer fra kommercielle slægtsforskningsdatabaser, som oprindeligt er oprettet med henblik på personlig slægtsforskning - ikke til efterforskning af kriminalitet. Det betyder, at personer, der har fremlagt, anvendt og delt deres biometriske data i denne type database alene har foretaget den handling til personlig brug. De pågældende har hverken fremlagt, anvendt og delt data til juridiske, herunder efterforskningsmæssige, formål. Det har hertil heller ikke været muligt for disse personer, at forudsige, at deres (eller deres slægtnings) biometriske data kunne blive anvendt til andre formål, hvorfor de ikke har haft mulighed for at handle derefter.

Hvis politiet får adgang til denne data, vil det betyde, at biometrisk data vil blive viderebehandlet til formål, som falder helt uden for det oprindelige formål med indsamlingen. Dette bryder med grundlæggende principper indenfor databeskyttelsesretten, hvorefter en behandling skal være rimelig, forudsigelig og gennemsigtig. Disse principper fremgår også i Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder, Artikel 8, stk. 2, hvorefter det fremgår, at oplysninger skal

behandles rimeligt og til udtrykkeligt angivne formål. Det ligger heri, at oplysningerne ikke senere må viderebehandles til formål, der er uforenelige med de formål, hvortil de blev indsamlet. Vi henviser i denne forbindelse til U.2017.1092Ø, hvor landsretten gav Statens Serum Institut medhold i, at instituttet ikke kunne pålægges at udlevere en blodprøve fra PKU-registeret (Den Neonatale Screeningsbiobank) til brug for en drabsefterforskning, da det ville stride mod Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.

Danske Advokater opfordrer Justitsministeriet til at forholde sig til de betragtninger, som fremgår af Menneskerettighedsdomstolens dom i S. og Marper mod Storbritannien af 4. december 2008, hvor domstolen foretager en afvejning mellem hensynene til mistænkes retssikkerhed, befolkningens ret til privatliv og samfundets interesse i, at politiet opklarer alvorlige straffelovsovertrædelser. Det fremgår bl.a., at Domstolen bemærkede, at beskyttelsen af følsomme personoplysninger er af afgørende betydning for en persons ret til respekt for sit privatliv og familieliv, jf. EMRK artikel 8. National ret skal forebygge enhver brug af følsomme personoplysninger, som vil stride mod denne bestemmelse, og der er særlig behov for beskyttelse af oplysninger, der anvendes til politimæssige formål.

Vi anser det herudover for retssikkerhedsmæssigt bekymrende, at anvendelsen af biometriske data som efterforskningsværktøjer indebærer overførsel af meget følsomme personoplysninger til en kommerciel privat aktør, der driver slægtsforskningsdatabasen, og som oftest er baseret i et tredjeland – primært USA. Heri ligger alvorlige retssikkerhedsmæssige risici, da disse private aktører ikke nødvendigvis er underlagt samme strenge databeskyttelsesregler, som gælder for både private aktører og offentlige myndigheder indenfor EU/EØS.

Dette rejser alvorlige spørgsmål om, hvordan myndighederne kan sikre, at borgeres følsomme personoplysninger ikke misbruges eller anvendes i strid med borgernes rettigheder. Der er risiko for, at personoplysninger, som i princippet skulle være beskyttet, kan blive anvendt på måder, der ikke er forenelige med de beskyttelseskrav, der findes i EU. Derfor er det helt essentielt, at det nøje overvejes og adresseres, hvordan der træffes passende foranstaltninger til at beskytte borgernes rettigheder med henblik på at minimere potentielle risici ved overførsel af personoplysninger.

Det er Danske Advokaters opfattelse, at der er risiko for, at anvendelse til efterforskningsmæssig brug vil ske i strid med det oprindelige formål og berettigede forventninger fra den person, der har indsendt sine biometriske data til den kommercielle slægtsforskningsdatabase samt de gældende krav og de grundlæggende principper for behandling og beskyttelse af personoplysninger, herunder særligt princippet om rimelighed og gennemsigtighed.

Danske Advokater mener samlet set, at brugen af biometriske personoplysninger ved søgning i kommercielle slægtsforskningsdatabaser kan udgøre et retssikkerhedsmæssigt problem, og vi mener derfor, at der er behov for en grundig analyse af, om indsamlingen og anvendelsen af biometriske data som efterforskningsmiddel er forenelig med databeskyttelsesreglerne, herunder specielt oplysningspligten og de grundlæggende principper. Det er vigtigt, at der sker en afvejning af på den ene side hensynet til samfundets interesse i politiets efterforskning og opklaring af en alvorlig forbrydelse, som muligvis vil blive forbedret, hvis politiet får adgang til

slægtsforskningsdatabasen og på den anden side hensynet til, at dette vil ske på bekostning af retten til privatliv og databeskyttelse.

2. Betingelser for anvendelse

Vi mener, at anvendelsen af genetisk slægtsforskning som efterforskningsværktøj bør være underlagt strenge betingelser og kun anvendes i meget specifikke tilfælde, hvor den samfundsmæssige interesse i at opklare forbrydelsen klart overstiger hensynet til den enkeltes privatliv.

Vi anser det for essentielt, at der etableres klare og præcise regler for, hvordan og hvornår oplysninger fra DNA-baserede slægtsforskningsdatabaser kan anvendes. Kun ved en grundig afvejning mellem samfundets sikkerhed og individets rettigheder kan vi sikre, at værktøjet anvendes på en etisk forsvarlig måde.

Fra et strafferetligt perspektiv er det vigtigt at understrege, at genetisk slægtsforskning er et potentielt meget indgribende bevismiddel, der bør anvendes med stor omtanke. Derfor er vi enige i, at det kun bør bruges i de mest alvorlige straffesager.

Det fremgår af den foreslåede § 754 f, at en af betingelserne for, at politiet kan anvende genetisk slægtsforskning er, at efterforskningen angår en overtrædelse af straffelovens §§ 114-114j, § 216, § 225, jf. § 216, § 237 eller en overtrædelse af straffeloven af særdeles alvorlig karakter.

Vi bemærker, at der ofte afsiges domme på omkring 1 år efter voldtægtsparagraffen i § 216 og endnu lavere straffe for seksuelle overgreb andet end voldtægt efter § 225, jf. § 216, selvom strafferammen er op til 8 år.

Danske Advokater opfordrer derfor til, at det genovervejes, om bestemmelserne skal nævnes eksplicit i § 754 f, nr. 2, eller om de bør behandles som andre overtrædelser efter straffeloven, hvor kravet er overtrædelse af straffeloven af særdeles alvorlig karakter.

I forhold til vurderingen af "særdeles alvorlig karakter" står der i forarbejderne, at det drejer sig om en konkret vurdering af en sags faktiske omstændigheder, og nævner eksempler som brandstiftelse efter straffelovens § 180 og/eller røveri efter straffelovens § 288, stk. 2, og at det forudsættes, at der er en strafferamme på mindst 8 år.

Vi forstår, at man med den nuværende afgrænsning af anvendelsesområdet ønsker at sikre, at Politiet har mulighed for at bruge genetisk slægtsforskning i de sager, hvor der er tale om en meget alvorlig forbrydelse, og hvor offentlighedens interesse i en effektiv kriminalitetsbekæmpelse vurderes at veje tungere end indgrebet i privatlivets fred. Men med den nuværende udkast til lovforslag, synes det overordnet at være op til politiets skøn at vurdere, hvornår kravet er opfyldt. Dette rejser et alvorligt spørgsmål om manglende legalitetskontrol af anvendelsen af genetisk slægtsforskning, hvilket vi mener er retssikkerhedsmæssigt betænkeligt.

Det fremgår yderligere af lovforslagets § 754 f, at en af betingelserne for, at politiet kan anvende genetisk slægtsforskning er, at efterforskningskridtet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen. Her overlades der igen et meget vidt skøn til politiets vurdering. Vi anser de vide skøn for at være forbundet med stor risiko for en sikring af ensartet og retfærdig anvendelse af dette bevismiddel. En sådan uklarhed kan føre til, at bevismidlet anvendes uoverlagt eller i sager, hvor det ikke er helt nødvendigt.

Danske Advokater anbefaler, at det præciseres, hvornår efterretningsskridtet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen. Vi anbefaler også, at ordlyden strammes, således, at den svarer til retshåndhævelseslovens § 10, stk. 2, hvor behandling alene kan se, når det er "strengt nødvendigt".

Danske Advokater foreslår, at genetisk slægtsforskning alene skal kunne anvendes, efter der er sket forelæggelse for en dommer, som har taget stilling til, om de tre betingelser i § 754 f er opfyldt. Det vil sikre en uafhængig vurdering af, om brugen af genetisk slægtsforskning er berettiget og proportionelt i forhold til den konkrete sag. Af hensyn til retssikkerheden og repræsentationen af den mulige gerningsperson bør der desuden altid beskikkes en indgrebsadvokat i sådanne sager.

Vi mener samlet set, at der bør være større fokus på at skabe klare, præcise og gennemsigtige regler for anvendelsen af genetisk slægtsforskning i efterforskning af kriminalitet. Dette vil sikre, at politiets brug af den nye teknologi både er effektiv og retfærdig, samtidig med at den enkelte borgers grundlæggende rettigheder beskyttes.

3. Tilsyn og kontrol

Vi noterer, at forarbejderne til lovforslaget lægger op til, at der bør udvises forsigtighed, når dette bevismateriale tages i brug, hvilket vi er fuldt ud enige i. Som anført i vores høringssvar, har vi en række bekymringer om de potentielle risici for krænkelse af privatlivet og retssikkerheden ved anvendelsen af genetisk slægtsforskning i kriminalitetsopklaring.

Vi mener, at de anførte bekymringer og risici kan imødekommes helt eller delvist ved indførelse af et passende tilsyn og kontrol med brugen af dette nye bevismiddel.

Vi anbefaler, at [Bevismiddeltilsynet](#) bør få de nødvendige ressourcer til at føre et særligt og øget tilsyn med politiets anvendelse af genetisk slægtsforskning i de første år efter, at værktøjet er taget i brug. Dette vil give mulighed for at evaluere, om anvendelsen sker i overensstemmelse med gældende love og retningslinjer, og om det i praksis overholder de databeskyttelses- og retssikkerhedsmæssige hensyn, som vi har påpeget. Et grundigt og kontinuerligt tilsyn kan sikre, at metoden anvendes på en måde, der er både effektiv og retfærdig, og samtidig undgår overtrædelser af de grundlæggende rettigheder.

Danske Advokater mener samlet set, at det er vigtigt, at der sikres tilsyn og fornuftige kontrolforanstaltninger omkring brugen af dette nye værktøj, så vi kan beskytte borgernes rettigheder og samtidig udnytte teknologiske fremskridt til at bekæmpe alvorlig kriminalitet.

Vi mener, at der skal etableres et effektivt tilsyn med brugen af disse teknologier. Tilsynet bør sikre, at de etiske og juridiske rammer for teknologien bliver overholdt, og at brugen af genetisk slægtsforskning bliver evalueret løbende for at vurdere både effektivitet og konsekvenser. På denne måde kan vi sikre, at nye teknologier anvendes ansvarligt og med respekt for de grundlæggende rettigheder, som er fundamentale for vores samfund.

Afsluttende bemærkninger

Danske Advokater står gerne til rådighed for uddybende spørgsmål eller dialog.

Med venlig hilsen

Nikoline Sneholt
Juridisk konsulent

From: Catherina Bozorgi <CATHB@regioner.dk>
Sent: 02-04-2025 13:54:02 (UTC +02)
To: ÆPolitikontoret (951s13) <Politikontoret@jm.dk>
Cc: Christian Terp Møller <chrm@jm.dk>
Subject: VS: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om politiets virksomhed (Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet) - j. nr. 2024-04925

Til Justitsministeriet

Tak for fremsendelsen af høringen vedr. *udkast til forslag til lov om ændring af lov om politiets virksomhed (Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet)*.

Danske Regioner har ingen bemærkninger til høringen.

Med venlig hilsen

Catherina Bozorgi
Konsulent
Team kvalitet, forskning og sundhedsdata
Center for Sundheds- og Socialpolitik (SUS)

M 2421 9426
E cathb@regioner.dk

Danske Regioner

Dampfærgevej 22
2100 København Ø

Fra: Justitsministeriet <jm@jm.dk>

Sendt: 6. marts 2025 14:09

Emne: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om politiets virksomhed (Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet) - j. nr. 2024-04925

Se venligst vedhæftede filer

Med venlig hilsen

JUSTITSMINISTERIET
Politikontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf.: 7226 8400

www.justitsministeriet.dk

Politikontoret
Justitsministeriet

Slotsholmsgade 10, 1216 København K.

Sendt elektronisk til politikontoret@jm.dk med kopi til chrm@jm.dk

Dato 31.03.2025

Dataetisk Råds høringssvar over Lov om ændring af lov om rettens pleje (Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet)

1 Indledning og sammenfatning

Dataetisk Råd takker for høring over lov om ændring af lov om rettens pleje. Rådet rådgiver Regeringen og Folketinget om dataetiske problemstillinger knyttet til spørgsmålet om, hvordan anvendelse af teknologier og data kan ske på en etisk forsvarlig måde, med udgangspunkt i borgernes rettigheder, retssikkerhed og grundlæggende samfundsmæssige værdier.

Dataetisk Råd har i dette tilfælde valgt at afgive et høringssvar, fordi lovforslaget berører helt centrale dataetiske principper, herunder at sikre borgernes ret til selvbestemmelse, ret til privatliv og at sikre retfærdighed.

1.1 Opsummering

Dataetisk Råd ser flere potentielle fordele ved lovforslaget, som især kan bidrage til øget retfærdighed. Samtidig peger rådet på nogle centrale dataetiske udfordringer ved lovforslaget, herunder indgreb i borgernes selvbestemmelse og privatliv. Generelt opfatter rådet dog, at flere centrale elementer af lovforslaget ikke er tilstrækkeligt belyst. Det gælder både spørgsmål som kan tale for og imod lovslaget. Disse er sammenfattet i nærværende høringssvar.

Med det foreliggende lovforslag, finder Dataetisk Råd derfor hverken at kunne udtale sig for eller imod lovforslaget, men anbefaler at de uafklarede områder afdækkes og medtages i den endelige samlede vurdering i forbindelse med Folketingets behandlingen af lovforslaget.

2 Uddybning af dataetiske perspektiver på lovforslaget

Lovforslaget foreslår en ændring af lov om rettens pleje §754, som udvider politiets efterforskningsmuligheder indenfor anvendelsen af DNA og genetik til at inkludere opslag i internationale, kommercielle slægtsforskningsdatabaser. Regeringen ønsker, at politiet skal benytte de værktøjer til opklaring af sager, som nye metoder og teknologier giver mulighed for. Det fremgår dog også, at lovforslaget ikke har til hensigt at regulere politiets adgang til at sammenligne oplysninger fra et DNA-spor med oplysninger i politiets egne registre eller tilsvarende registre i andre lande. Det er dog ikke oplyst, om der er planer herom. Høringssvaret

er derfor afgivet ud fra den forudsætning, at regeringen alene ønsker at udvide politiets efterforskningsmetoder til at omfatte internationale DNA-baserede slægtsforskningsdatabaser.

Dataetisk Råd ser generelt positivt på indførelsen af nye teknologier som en del af politiets efterforskningsmetoder. Ligeledes anerkender rådet forslagets formål om, at styrke retshåndhævelsen i sager med meget alvorlig kriminalitet. Men nye teknologiske og digitale værktøjer kan også indebære behandling af data, som medfører mulige skadevirkninger for individer og samfund. Disse er relevante at belyse og overveje, inden det besluttet om nye værktøjer skal tages i brug. En dataetisk vurdering af forslaget afvejer de dataetiske hensyn, som taler henholdsvis for og imod lovforslaget.

2.1. Den foreslåede ordning kan øge politiets mulighed for efterforskning

Dataetisk Råd anerkender de potentielle fordele ved anvendelsen af genetisk slægtsforskning. Flere nylige sager, der har været dækket betydeligt i danske og internationale medier, har vist, hvordan metoden kan være med til at opklare grove forbrydelser. Derved kan metoden bidrage til at sikre retfærdighed over for ofret eller ofrets pårørende. Samtidig er det positivt, at kriminelle gerningspersoner i sager med alvorlig kriminalitet bliver korrekt retsforfulgt og straffet for deres forbrydelser. Ligeledes forestiller rådet sig, at det kan have en vis præventiv effekt.

Lovforslaget udvider rammerne for anvendelse af DNA og genetik i politiets efterforskning, idet opslag i nye databaser gøres lovlige. Det kan betyde, at efterforskningen af sager forbedres og at flere forbrydelser i sidste ende opklares. Dette ville derfor øge den generelle sikkerhed for borgerne, og er et argument for forslaget.

Rådet hæfter sig dog ved, at lovforslagets selvstændige bidrag til efterforskningsarbejdet – nemlig opslag i internationale slægtsforskningsdatabaser – ikke er nærmere belyst. Det er f.eks. centralt at vide, hvor stor en del af den danske befolkning der allerede kan identificeres ved at søge efter et DNA-match i Det Centrale DNA-profilregister. Dette ses ikke oplyst. Samtidig er det relevant at have en vurdering af, hvor mange gerningspersoner der potentielt kan identificeres ved at ibrugtage de internationale DNA-baserede slægtsforskningsdatabaser. Hertil også et estimat af, hvor hyppigt redskabet forudsættes anvendt og altså herunder, i hvor mange sager politiet forventer at overføre dansk DNA til en eller flere internationale, kommercielle DNA-slægtsforskningsdatabaser. Dette ses heller ikke samlet belyst. I et dataetisk perspektiv er det derfor svært at afveje den specifikke gevinst af lovforslaget.

2.1 Den foreslåede ordning kan medføre indgreb i borgernes selvbestemmelse

Ifølge lovforslaget skal politiet i fremtiden kunne foretage opslag i internationale databaser i ønsket om at identificere en formodet gerningspersonens slægtninge og derigennem identificere gerningspersonen selv. Dataetisk Råd påpeger dog, at det kan være et indgreb i selvbestemmelsen for de personer, hvis genetiske data er opbevaret i den pågældende database. Selvbestemmelse er et grundlæggende dataetiske princip, som betyder at det enkelte menneske bør have kontrol over sine egne data, herunder kontrol med hvilke data, der indsamles og hvordan de anvendes. I det følgende gennemgås to væsentlige aspekter af selvbestemmelse, navnlig samtykke og privatliv.

2.1.1 Samtykke

Når en person selv anvender DNA-baserede slægtsforskningsdatabaser, er det ofte med formålet om at finde ukendte slægtninge, at få mere viden om ens slægt eller at få adgang til sundhedsinformationer baseret på ens genom. Anvendelsen af personens genetiske profil til efterforskning er derfor et formål, som ofte ligger udover det primære formål med afgivelse af en DNA-prøve til en given slægtsforskningsdatabase.

Samtidig vil der ikke i alle tilfælde foreligge et klart samtykke til, at en given DNA-profil kan anvendes i efterforskningsøjemed. Efter rådets oplysninger, er det i visse tilfælde muligt for personen ved indsendelse af en DNA-prøve, at give specifikt samtykke til denne brug. Det er dog uklart, hvilken kvalitet der er af et sådant udvidet samtykke, som blandt andet beror på den forudgående information, der er givet og personens evne til korrekt at forstå den information.

Samlet set forstår rådet altså, at politiet vil anvende DNA fra personer, som har givet deres DNA til helt andre formål, uanset den forudgående information om efterforskningsmæssig brug og uanset om der er givet et samtykke til dette. Det kan medføre betydelige begrænsninger i retten til selvbestemmelse, for de personer der har afgivet deres DNA til databasen.

2.1.2 Privatliv og familieforhold

Ved både slægtsskabssøgning og genetisk slægtsforskning opstår der yderligere en dataetisk problemstilling, da metoderne kan udlede nye informationer om andre personer end den person, som har delt sine data. Det giver en privatlivsproblematik, som opstår, fordi man ved at dele sine genetiske data også deler genetisk data om sine slægtninge. Der opstår også en selvbestemmelsesproblematik, fordi inklusionen af en enkelt persons data også automatisk vil omfatte slægtninges data, uden at disse selv har bestemt det. Sådanne problemstillinger er principielt knyttet til deling af DNA og er også relevante, når personer afgiver genetiske data i fx sundhedsvæsenet. Men i det tilfælde indebærer delingen næppe skadeeffekter for personen eller dennes familie i forhold til retshåndhævelse. Det er altså ikke selve delingen af genetisk data, der er problematisk, men derimod hvad denne delte data senere bliver anvendt til. Derved påvirkes retten til privatliv og selvbestemmelsesretten potentielt for alle i slægten.

Lovforslaget ses desuden ikke at forholde sig til, at Danmark i anden sammenhæng har bestemmelser om vidnefritagelse for nære pårørende, hvorefter der ikke er pligt til at afgive vidneforklaring, hvis forklaringen antages at ville udsætte vidnets nærmeste for straf eller tab af velfærd, se retsplejelovens § 171, stk. 2. Af betænkning 316 om vidner afgivet af det af Justitsministeriet den 9. december 1958 nedsatte udvalg, fremgår blandt andet følgende om baggrunden for vidnefritagelse af slægtninge, som ligger til grund for retsplejelovens regler om vidnefritagelse:

”Når en parts nærmeste afkræves forklaring som vidner, vil afgivelse af forklaringen kunne medføre samvittighedskonflikter som følge af kollision mellem sandhedspigten og den af familieforholdet følgende loyalitetsfølelse; fastholdelse af almindelig vidnepligt i denne situation vil endvidere kunne krænke det fortrolighedsforhold, der i almindelighed består mellem nærpårørende. Hensynet til ikke i for vidt omfang at begrænse muligheden for at oplyse retssager vejer efter udvalgets opfattelse ikke tungt over for ønsket om at undgå de samvittighedskonflikter, der kan opstå i disse tilfælde.”

Det fremgår ikke af det aktuelle lovforslag på hvilken måde det vurderes at harmonere med de hensyn, der ligger til grund for vidnefritagelse for nære pårørende. De nære pårørende skal altså efter lovforslaget tåle at deres DNA, som er frivilligt angivet til helt andre formål og uden samtykke til efterforskningsbrug, desuagtet kan anvendes til efterforskning, der i sidste ende kan føre til straffesager mod deres nære pårørende, hvorimod de omvendt ville kunne nægte at afgive vidneforklaring om kriminaliteten. Det bemærkes, at vidnefritagelsen er ikke absolut, men kan ændres af retten. Dette er i modsætning til nærværende lovforslag, hvor anvendelse af DNA kan ske i alle tilfælde, hvor politiet vurderer at betingelserne herfor er opfyldt. Dataetisk Råd finder, at den øjensynlige diskrepans i hensynsafvejningen på dette punkt, udtrykkeligt bør indgå i overvejelserne om lovforslaget.

2.2 Den foreslåede ordning kan betyde en krænkelse af borgernes retssikkerhed

Dataetisk anvendelse af nye teknologier skal vurderes i lyset af, hvorledes den nye teknologi påvirker borgernes retssikkerhed. For nærværende lovforslag knytter det sig til især det forhold, at den anvendte metode indebærer en betydelig usikkerhed.

I nærlæsningen af metoden til genetisk slægtsforskning noterer Dataetisk Råd sig, hvordan politiet for hvert potentielt match skal "kortlægge slægtsrelationer tilbage i tid og forsøge at finde fælles forfædre til matchene for derefter at udarbejde et stamtræ frem til nutiden. Slægtsforskningsmetoden vil således kunne berøre mange personer." Ud fra lovforslagets bemærkninger er det uklart, hvor mange "udfundne slægtsrelationer" der forventes at være, når man tester en ukendt gerningspersons spor-profil, eller hvor mange mulige slægtninge der kan findes, når man kortlægger hvert af deres stamtræer. Ligeledes forstår rådet, at det kan være svært med fuld sikkerhed at fastslå, hvilken form for slægtskab der kan være mellem to DNA-profiler, især når man kommer længere ud i stamtræet.

Af ovenstående grunde må det forventes, at politiet kan stå med flere potentielle personer, der delvist matcher både den genetiske spor-profil og det øvrige signalement af den ukendte gerningsperson. Denne usikkerhed og mangelfulde præcision kan udfordre retssikkerheden, hvor uskyldige kan blive indblandet i sager om meget alvorlig kriminalitet. Dette kan opleves som krænkende for deres værdighed og kan, alt efter hvordan politiet håndterer et muligt match, potentielt føre til frihedsberøvelse (varetægtsfængsling).

En nærmere beskrivelse af ovenstående metodiske udfordringer kunne med fordel indarbejdes i lovforslagets bemærkninger med henblik på Folketingets oplyste stillingtagen.

3 Øvrige dataetiske bemærkninger

I lovforslaget bemærkes det, at der ikke er nogen territorial afgrænsning i forhold til placeringen af de internationale DNA-baserede slægtsforskningsdatabaser. Uanset hvilket land der overføres til, er det helt essentielt, at der er sikkerhed om det juridiske overførselsgrundlag, før dansk DNA fra den ukendte gerningsmand overføres til andre lande, herunder USA. Med lovforslaget åbnes der for, at anvende DNA-slægtsforskningsdatabaser globalt. Det kan derfor principielt kunne omfatte DNA-slægtsforskningsdatabaser i lande, hvor databeskyttelsesniveauet ikke reelt kan vurderes eller måske ligefrem kan findes uansvarligt efter europæisk målestok. Dataetisk Råd finder, at det bør bekræftes ved lovforslaget, at politiet altid sikrer både et juridisk dækkende

dataoverførselsgrundlag og altid inddrager bredere risikovurderinger inden deling af dansk DNA med andre lande. En bred risikovurdering bør også indbefatte risikoen for, at en privat DNA-slægtsforskningsdatabase kan skifte hænder og være genstand for ændringer i forretningsmodel, kvalitetsparametre mv., jf. f.eks. den amerikanske slægtsforskningsdatabase 23andme, som aktuelt oplever finansielle udfordringer og derfor overvejer salg.

Endelig bemærker Dataetisk Råd, at anvendelses- og misbrugsmulighederne af DNA i fremtiden er ukendt. Det er ikke mere end lidt over 20 år siden, at det første humane genom blev kortlagt og siden da er potentialet for dets anvendelse og den viden, man kan få fra genomet, øget betydeligt. Når man deler genetisk data, deler man således også potentielle anvendelses- og misbrugsmuligheder, som vi ikke kan forudse i dag. Derfor anbefaler Dataetisk Råd, at politiet anvender efterforskningsskridtet restriktivt, samt løbende evaluerer på sin praksis, givet den udvikling, der vil ske for anvendelsesmulighederne af genetisk data.

4 Dataetisk Råds anbefalinger

En dataetisk vurdering af et lovforslag, som påvirker så centrale etiske og juridiske principper som privatliv og selvbestemmelsesret for individer og hele slægter, kræver efter rådets opfattelse, at konsekvenserne af lovforslaget er afdækket fyldestgørende. Herunder såvel de efterstræbte gevinster, som de potentielle risici. I dette tilfælde finder rådet ikke, at disse er tilstrækkeligt belyst i lovforslaget, hvorfor en forsvarlig dataetisk afvejning af hensyn for og imod, efter rådets opfattelse ikke er mulig på det foreliggende grundlag.

Hertil kommer, at politiets brug af DNA-profiler til lovforslagets formål efter forslaget ikke forudsætter samtykke fra personerne i databasen. Særligt under disse omstændigheder bør det afgrænses mere præcist, hvilke mindstekrav de DNA-baserede slægtsforskningsdatabaser skal opfylde, for at kunne anvendes til det foreslåede formål, herunder med hensyn til kvaliteten af den genetiske data. Såfremt metoden anvendes på databaser med oplysninger af lav kvalitet, er der potentielt risiko for, at der sker indgreb i borgeres privatliv og selvbestemmelsesret uden tilstrækkelig mulighed for at opnå reel efterforskningsmæssige gevinster.

Dataetisk Råd kan se, at Justitsministeriet i lovforslagets forarbejde har henvist til, at "offentlighedens interesse i en effektiv kriminalitetsbekæmpelse vurderes at veje tungere end det indgreb i privatlivets fred, som metoden indebærer for den enkelte.", men rådet kan ikke udlede af lovforslaget eller dets bemærkninger, hvorledes hensynet til privatlivet og til selvbestemmelsesretten konkret er indgået i denne afvejning.

Uden svar på disse relevante spørgsmål, mener rådet ikke, at der er et tilstrækkeligt oplysningsgrundlag for en endelig afvejning af forslaget proportionalitet.

Dataetisk Råd kan på det foreliggende grundlag derfor hverken udtale sig for eller imod lovforslaget, men anbefaler at de uafklarede områder afdækkes og medtages i den endelige samlede vurdering i forbindelse med Folketingets behandlingen af lovforslaget.

4.1 Dataetisk konsekvensanalyse

Afslutningsvist vil Dataetisk Råd benytte lejligheden til at minde om, at rådet generelt anbefaler, at der redegøres for de dataetiske konsekvenser af ændringer i bekendtgørelser og lovforslag.

Dataetiske konsekvensanalyser sætter fokus på værdier og principper, som dem, der er opremset ovenfor. Dataetiske konsekvensanalyser kan således hjælpe med at bringe fordele, ulemper og utilsigtede konsekvenser ved lovforslag frem i lyset, og dermed bidrage til, at beslutninger tages på et mere kvalificeret grundlag.

Dataetisk Råd kan i den forbindelse henvise til rådets værktøj '[Dataetik – Sådan gør du](#)', der operationaliserer identificeringen og stillingtagen til dataetiske dilemmaer.

Endelig stiller Dataetisk Råd sig meget gerne til rådighed for uddybning af ovenstående samt videre rådgivning i forbindelse med politiets brug af DNA-baserede databaser.

Med venlig hilsen på vegne af Dataetisk Råd,

Johan Busse

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'J. Busse'.

Formand
Dataetisk Råd

Justitsministeriet, Departementet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt til politikontoret@jm.dk
Sendt i kopi til chrm@jm.dk

26. marts 2025

J.nr. 2025-11-0305
Dok.nr. 706410
Sagsbehandler
Frederik Vahlgren

Høring over forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje (Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet)

Ved e-mail af 6. marts 2025 har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse fra Datatilsynet til ovennævnte lovforslag.

Datatilsynet skal i den anledning udtale følgende:

Datatilsynet
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
T 3319 3200
dt@datatilsynet.dk
datatilsynet.dk
CVR 11883729

1. Generelle bemærkninger

Det fremgår af lovforslaget, at den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 754 f har til formål at tilvejebringe en særskilt retlig ramme for politiets brug af genetisk slægtsforskning ved brug af en dna-baseret slægtsforskningsdatabase som et efterforskningsmiddel i dansk politi.

Ved genetisk slægtsforskning forstås i denne sammenhæng sammenligning af oplysninger om dna fra et dna-spor med oplysninger fra en dna-baseret slægtsforskningsdatabase.

Datatilsynet anerkender det samfundsmæssige behov for, at politiet – med henblik på at sikre, at flere gerningspersoner bliver draget til ansvar for deres alvorlige forbrydelser – får adgang til at anvende værktøjer til opklaring af sager, som nye metoder, teknologier mv. giver mulighed for.

Samtidig har Datatilsynet noteret sig, at det med lovforslaget ønskes sikret, at politiets anvendelse af genetisk slægtsforskning ved brug af en dna-baseret slægtsforskningsdatabase kun sker i sager, hvor den samfundsmæssige interesse overstiger hensynet til privatlivets fred.

Datatilsynet har endvidere noteret sig de generelle betingelser i lovforslaget for at kunne anvende genetisk slægtsforskning, hvorefter anvendelsen er betinget af, at der er tale om en alvorlig forbrydelse, at anvendelsen er af afgørende betydning for efterforskningen, og at der er bestemte grunde til at antage, at dna-sporet stammer fra gerningspersonen.

2. Behandlingsgrundlag

Det fremgår af lovforslaget, at den foreslåede ordning indebærer, at politiet vil skulle behandle almindelige og følsomme personoplysninger, herunder genetiske data.

Ifølge retshåndhævelseslovens § 9 må behandling af oplysninger kun finde sted, når behandlingen er nødvendig for at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner.

Det følger endvidere af retshåndhævelseslovens § 10, stk. 1, at der ikke må behandles følgende personoplysninger, herunder genetiske data, medmindre det er strengt nødvendigt og sker af hensyn til de formål, der er nævnt i lovens § 1, stk. 1 (forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner).

Det fremgår af lovforslaget, at det er Justitsministeriets vurdering, at politiets behandling af personoplysninger efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 754 f vil være i overensstemmelse med §§ 9 og 10 i retshåndhævelsesloven, idet behandlingen må anses for at være strengt nødvendig og sker med henblik på at efterforske strafbare handlinger.

Henset til de generelle betingelser, der ifølge lovforslaget skal være opfyldt, for at politiet kan anvende genetisk slægtsforskning, og at det i hver enkelt sag skal vurderes, om disse betingelser er opfyldt, finder Datatilsynet ikke grundlag for at sætte spørgsmålstejn ved denne vurdering.

3. Overførsel af personoplysninger til tredjelande

Det fremgår af lovforslaget, at det på nuværende tidspunkt er nødvendigt for at kunne anvende genetisk slægtsforskning, at der overføres sporprofiler til kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser i USA. Det skyldes, at disse databaser tillader søgninger som led i efterforskning af strafbare forhold (bl.a. sager med uopklarede drab).

Det forudsættes i den forbindelse i lovforslaget, at det nødvendige overførselsgrundlag er til stede, inden der som led i den foreslåede ordning overføres personoplysninger til et land uden for EU/EØS (tredjeland), jf. reglerne herom i retshåndhævelseslovens afsnit VII.

Som eksempel herpå nævnes i lovforslaget, at personoplysninger – på baggrund af en international retshjælpsanmodning til det amerikanske justitsministerium og efter en konkret vurdering – vil kunne overføres til myndighederne i USA inden for rammerne af retshåndhævelseslovens § 35, stk. 1, nr. 4. Efter denne bestemmelse kan personoplysninger overføres i enkeltsager med henblik på retshåndhævende formål.

Der er i lovforslaget i den forbindelse navnlig lagt vægt på, at politiets anvendelse af genetisk slægtsforskning ved brug af en dna-baseret slægtsforskningsdatabase ikke er udgangspunktet, men alene er forbeholdt sager om særdeles alvorlig kriminalitet, som terror, voldtægt, drab og overtrædelser af straffeloven af særdeles alvorlig karakter, samt at det forudsættes at være et efterforskningsskridt, der kun anvendes, hvor det er nødvendigt for efterforskningen af de strafbare handlinger, og hvor det således ikke vurderes relevant at anvende andre efterforskningsskridt. Endvidere er der lagt vægt på, at der skal være bestemte grunde for at antage, at dna-sporet, der danner grundlag for de oplysninger, der videregives om den formodede gerningspersons dna-profil, stammer fra den uidentificerede formodede gerningsperson til forbrydelsen.

Det forudsættes endvidere i lovforslaget, at politiet, inden overførsel sker, har vurderet, at hensynet til den registreredes rettigheder (den potentielle gerningsperson), jf. retshåndhævelseslovens § 35, stk. 2, ikke går forud for den samfundsmæssige interesse i overførslen. Dette må – navnlig henset til de alvorlige kriminalitetsformer, som efterforskningsskridtet er begrænset til – forventes som udgangspunkt ikke at være tilfældet.

Datatilsynet bemærker indledningsvis, at det følger af retshåndhævelseslovens afsnit VII, at der kan ske overførsel af personoplysninger til et tredjeland, hvis der er truffet en afgørelse om tilstrækkeligheden af beskyttelsesniveauet i det pågældende tredjeland (§ 33), eller hvis der er givet de fornødne garantier for beskyttelsen af personoplysninger (§ 34). Hvis der ikke foreligger en tilstrækkelighedsafgørelse eller fornødne garantier, kan overførsel finde sted i en række særlige situationer (§ 35). Lovforslaget ses alene at forholde sig til sidstnævnte mulighed.

Det følger af forarbejderne til retshåndhævelseslovens § 35 (specielle bemærkninger til bestemmelsen), at overførsel i medfør af denne bestemmelse alene skal ske undtagelsesvist og være begrænset til de oplysninger, som er strengt nødvendige for at varetage det pågældende formål.

Det følger endvidere af præambelbetragtning nr. 72 i retshåndhævelsesdirektivet¹, at:

Hvis der ikke er vedtaget en afgørelse om tilstrækkeligheden af beskyttelsesniveauet, eller de fornødne garantier ikke foreligger, kan en overførsel eller en kategori af overførsler kun finde sted i særlige situationer, hvis det er nødvendigt for at beskytte den registreredes eller en anden persons vitale interesser eller beskytte den registreredes legitime interesser, såfremt der er hjemmel hertil i national ret i den medlemsstat, der overfører personoplysningerne, for at forebygge en umiddelbar og alvorlig trussel mod en medlemsstats eller et tredjelands offentlige sikkerhed, eller i enkeltsager med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner, herunder beskytte mod og forebygge trusler mod den offentlige sikkerhed, eller i enkeltsager med henblik på at retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares. Disse undtagelser bør fortolkes restriktivt og bør ikke give mulighed for hyppige, omfattende og strukturelle overførsler af personoplysninger eller omfattende overførsler af oplysninger, men bør begrænses til de oplysninger, der er strengt nødvendige. Sådanne overførsler bør dokumenteres og efter anmodning stilles til rådighed for tilsynsmyndigheden med henblik på at føre tilsyn med, om overførslen er lovlig.

Mulighederne for at overføre personoplysninger til tredjelande baseret på retshåndhævelseslovens § 35 er således begrænsede.

Datatilsynet finder dog ikke grundlag for at sætte spørgsmålstejn ved Justitsministeriets vurdering af, at det på baggrund af de betingelser for anvendelsen af den foreslåede ordning, der er opstillet i lovforslaget, vil være muligt at anvende retshåndhævelseslovens § 35, stk. 1, nr. 4, som overførselsgrundlag, hvis det konkret vurderes, at kravet i § 35, stk. 2 (om at overførsel ikke må finde sted, hvis hensynet til den registreredes rettigheder går forud for den samfundsmæssige interesse i overførslen) ikke er til hinder herfor.

Datatilsynet bemærker i den forbindelse, at politiet er forpligtet til at foretage dokumentation for sådanne overførsler, og at denne dokumentation skal stilles til rådighed for Datatilsynet, jf. retshåndhævelseslovens § 35, stk. 3.

Datatilsynet har i øvrigt noteret sig, at den i lovforslaget nævnte fremgangsmåde – hvorefter personoplysninger på baggrund af en international retshjælpsanmodning til det amerikanske justitsministerium og efter en konkret vurdering overføres til myndighederne i USA (og hvorefter det må formodes, at personoplysningerne videregives til en kommerciel dna-baseret slægtsforskningsdatabase) – alene nævnes som et eksempel på, hvordan en overførsel af personoplysninger til et tredjeland vurderes at ville kunne finde lovligt sted. Dette kan give anledning til tvivl om, hvorvidt det også vurderes, at der lovligt vil kunne ske overførsel af

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2016/680/EU af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af Rådets rammeafgørelse 2008/977/RJA

personoplysninger direkte til en kommerciel dna-baseret slægtsforskningsdatabase i et tredjeland.

Side 4 af 4

Datatilsynet bemærker i den forbindelse, at det for alle overførsler af personoplysninger til tredjelande i medfør af retshåndhævelsesloven gælder, at de almindelige principper i lovens § 32, stk. 1, skal overholdes, herunder bestemmelsens nr. 2, som fastsætter, at der ikke kan overføres personoplysninger til andre modtagere i et tredjeland end retshåndhævende myndigheder. Der gælder en undtagelse hertil i retshåndhævelseslovens § 36, som imidlertid ikke umiddelbart ses at være relevant i forhold til den foreslåede ordning i lovforslaget.

Det vil således som det helt klare udgangspunkt ikke være muligt som led i den foreslåede ordning at overføre personoplysninger direkte til kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser beliggende i tredjelande.

4. Afsluttende bemærkninger

Afslutningsvis skal Datatilsynet henlede opmærksomheden på, at politiets behandling af personoplysninger i forbindelse med den foreslåede ordning i lovforslaget i øvrigt skal ske i overensstemmelse med de generelle regler i retshåndhævelsesloven.

Med venlig hilsen

Frederik Vahlgren

From: Anders Raagaard <AndersRaagaard@VestreLandsret.dk>
Sent: 30-03-2025 11:10:42 (UTC +02)
To: ÆPolitikontoret (951s13) <Politikontoret@jm.dk>
Cc: Christian Terp Møller <chrn@jm.dk>; Mette Lyster Knudsen
<MetteLysterKnudsen@OestreLandsret.dk>
Subject: Høringssvar - sagsnr. 2024-04925

Til Justitsministeriet

Ved mail af 6. marts 2025 har Justitsministeriet hørt Dommerforeningen over udkast til lovforslag til lov om ændring af lov om rettens pleje (Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet).

Udkastet har været drøftet i Dommerforeningens bestyrelse.

Dommerforeningen er bekendt med høringssvarene fra Østre og Vestre Landsret, som foreningen i det hele kan tilslutte sig.

Udkastet giver ikke i øvrigt Dommerforeningen anledning til bemærkninger.

Der henvises til sagsnr. 2024-04925.

På vegne af

Mette Lyster Knudsen
Landsdommer/Formand for Den Danske Dommerforening

Med venlig hilsen

Anders Raagaard
Landsdommer

Vestre Landsret
Asmildklostervej 21
8800 Viborg.
Tlf.: + 45 99 68 80 00
www.VestreLandsret.dk

Justitsministeriet
Att: Politikontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

31. marts 2025
Sags.nr. 2024-04925

**Høringssvar: Høring over udkast til lovforslag til lov om ændring af lov om retspleje
(Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet)**

Hos Hjælp Voldsofre har vi med tak modtaget det meget interessante lovforslag om at indføre genetisk slægtsforskning i arbejdet med at opklare meget alvorlige forbrydelser. Vores primære formål at sikre bedre rettigheder for ofre for personforbrydelser og deres pårørende, så de føler sig sikkert og trygt ført igennem en straffesag. Hertil kommer at vi arbejder for at sikre hurtigere og bedre kompensation og erstatning for det, de har været udsat for.

Det fremsatte lovforslag vil utvivlsomt møde indsigelser fra de organisationer, der sikrer en retfærdig efterforskning og rettergang for de mistænkte/sigtede/tiltalte. Man kan hævde, at deres kommentarer er de væsentligste.

Det er vi ikke enige i.

Vi mener, at de forurettedes og/eller de efterladtes synspunkter er meget væsentlige i forbindelse med dette lovforslag.

Den korte udgave er, at vi støtter det fremsatte lovforslag fuldt ud. Vi ville finde det mærkværdigt, hvis man ikke også ved arbejdet med at opklare alvorlige forbrydelser skulle benytte sig af de teknologiske muligheder, som udviklingen i vores samfund byder på.

Vi hæfter os ved, at man vil begrænse brugen af genetisk slægtsforskning til arbejdet med "*meget alvorlige forbrydelser*" – eller som det er anført i det konkrete forslag til udformning af RPL § 754 f til sager om terror, voldtægt og drab samt "*en overtrædelse af straffeloven af særdeles alvorlig karakter*".

HJÆLP VOLDSOFRE
Brødregade 15, 1.th.
8900 Randers C
Tlf 8641 5900
voldsofre@voldsofre.dk

Facebook – Hjælp Voldsofre
Instagram - [hjaelpvoldsofre](https://www.instagram.com/hjaelpvoldsofre)
www.voldsofre.dk

Vi savner, at der er inddraget de forurettedes eller de efterladtes perspektiv. En overtrædelse af STRFL § 245 vil næppe ud fra en umiddelbar betragtning falde ind under definitionen af at være en meget alvorlig forbrydelse, men kan have så store konsekvenser for den forurettede. Der kunne også være sager om uagtsomt manddrab (vanvidsbillist, der er stukket af), som vil falde udenfor anvendelsesområdet med den foreslåede formulering.

Vi kunne derfor godt ønske os, at der efter ”en overtrædelse af straffeloven af særdeles alvorlig karakter” indføres en sætning som:

...eller der er tale om en overtrædelse af straffeloven, der har påført en anden person betydelig skade på legeme eller helbred, herunder hvis en person er afgået ved døden”

Det bemærkes, at vi har taget udgangspunkt i teksten i STRFL § 245 stk. 2.

Uanset om denne mulighed supplerer lovforslaget, vil vi gerne fremhæve hvilke aspekter, der efter vores opfattelse, gør det ubetænkeligt at tillade genetisk slægtsforskning i arbejdet med at opklare (meget alvorlige) forbrydelser.

- Politiets efterforskning vil være underlagt bestemmelserne i såvel retsplejeloven som retshåndhævelsesloven.
- Den genetiske slægtsforskning vil aldrig komme til at stå alene.
- Den sigtede/tiltalte vil være bistået af en af vores samfunds dygtige forsvarsadvokater.
- Domstolene vil til enhver tid kunne pådømme en straffesag ud fra princippet om, at enhver rimelig tvivl skal komme den tiltalte til gode.

Med disse bemærkninger støtter vi fuldt ud lovforslag, og har som anført ovenfor kun en konkret bemærkning til udformningen.

Med venlig hilsen
HJÆLP VOLDSOFRE

v/Helle Hald talsperson i HJÆLP VOLDSOFRE og advokat (H), partner i Siriusadvokater

HJÆLP VOLDSOFRE
Brødregade 15, 1.th.
8900 Randers C
Tlf 8641 5900
voldsofre@voldsofre.dk

Facebook – Hjælp Voldsofre
Instagram - [hjaelpvoldsofre](https://www.instagram.com/hjaelpvoldsofre)
www.voldsofre.dk

17. marts 2025

**Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K**

Høring over udkast til lovforslag til lov om ændring af lov om rettens pleje (Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet)

HK Landklubben Danmarks Domstole har modtaget nævnte udkast til ændring af lov til høring.

Landklubben har ingen bemærkninger til udkastet.

Med venlig hilsen

Sandra Lindgren

Formand

HK Landklubben Danmarks Domstole

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
E-mail: politikontoret@jm.dk
Kopi til: chrm@jm.dk

Wilders Plads 8K
1403 København K
Telefon 3269 8888
Mobil 91325719
mikl@humanrights.dk
menneskeret.dk

Dok. nr. 25/00655-2

2. april 2025

Høringssvar over lovudkast om indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet

Justitsministeriet har ved e-mail af 6. marts 2025 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje (Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet).

Med lovudkastet foreslår Justitsministeriet, at politiet under visse betingelser skal have lov til at sammenligne et dna-spor fra et gerningssted, som formodes at stamme fra en uidentificeret gerningsperson, med oplysninger fra en dna-baseret slægtsforskningsdatabase (forslag til § 754 f i retsplejeloven).

Instituttet ønsker indledningsvist at bemærke, at bekæmpelse af terrorisme og alvorlig kriminalitet er af særdeles stor væsentlighed, og at det er nødvendigt, at politiet har de fornødne redskaber til at bekæmpe det – men dette skal naturligvis ske inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser og være underlagt betryggende retssikkerhedsmæssige garantier.

Instituttet ønsker ligeledes at afgive nogle generelle bemærkninger om dna og om dna-baserede slægtsforskningsdatabaser, inden instituttet afgiver konkrete bemærkninger til lovudkastet.

Dna udgør en uhyre følsom personoplysning, som kan afsløre nogle af de allermest intime oplysninger om en person såsom en persons genetiske karakteristika og arveanlæg. Dna er unikt for den enkelte og er uforanderligt. Samtidig er det særligt

for dna i forhold til andre følsomme personoplysninger, at dna kan anvendes til at kortlægge en persons slægt, herunder mulige ukendte familierelationer.¹

Det er bl.a. dette sidste aspekt ved dna, som gør det interessant for privatpersoner at anvende kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser. Databaserne er kendetegnet ved, at privatpersoner frivilligt indsender deres dna-oplysninger for at få viden om personens slægt eller egne helbredsoplysninger. Det er på de præmisser, at personer indsender deres dna. De dna-oplysninger, som findes i sådanne databaser, er således indsamlet til et ganske andet formål end kriminalitetsbekæmpelse. Desuden er det en del af forretningsmodellen at opbygge så store databaser som muligt, idet databasens størrelse har betydning for de oplysninger om personens slægt, som en person ved at indsende sit dna kan få viden om.

Instituttet ønsker at gøre opmærksom på, at der kan være kritisable forhold ved den måde, som slægtsforskningsdatabaser opererer på. Det handler om at sikre, at behandlingen af dna-oplysninger sker på baggrund af et klart og informeret samtykke. Ligesom det handler om at sikre et tilstrækkeligt niveau af datasikkerhed, der står mål med oplysningernes særligt følsomme karakter.

Til efterforskningsmæssige formål bør brugen af sådanne databaser ledsages af betryggende retssikkerhedsmæssige garantier, fordi der er tale om et helt særligt efterforskningsskridt, som potentielt kan have store implikationer for den enkeltes ret til respekt for sit privatliv.

Instituttet afgiver på den baggrund en række konkrete bemærkninger til styrkelse af retsgarantierne i lovudkastet, som handler om;

- at skærpe kravene til, hvornår politiet må anvende dna-baserede slægtsforskningsdatabaser,
- at indføre krav om retskendelse, og
- at indføre bestemte krav til behandling og sletning af de indsendte dna-oplysninger, som dna-baserede slægtsforskningsdatabaser foretager på vegne af politiet.

Generelt om lovudkastet og tilsvarende svensk lovgivning

Det foreslås med lovudkastet at indføre en mulighed i retsplejeloven for, at politiet skal kunne anvende dna-baserede slægtsforskningsdatabaser, hvis tre betingelser er opfyldt (forslag til § 754 f i retsplejeloven).

For det første skal der være bestemte grunde til at antage, at dna-sporet stammer fra gerningspersonen. For det andet skal efterforskningen angå en række nærmere

¹ Dna-oplysninger er således omfattet af den særlige kategori af følsomme oplysninger efter retshåndhævelseslovens § 10, ligesom det er beskrevet i lovudkastets almindelige bemærkninger, punkt 2.1.3.1, hvad der kan udledes af en dna-analyse.

opregnede særdeles alvorlige former for kriminalitet, eller særdeles alvorlig kriminalitet i øvrigt. Endelig må efterforskningsskridtet for det tredje antages at være af afgørende betydning for efterforskningen.

Til sammenligning med dette lovudkast, er der for nylig i Sverige vedtaget en lovændring, der giver politiet mulighed for at anvende dna-baserede slægtsforskningsdatabaser i sin efterforskning i helt særlige sager og med en række nærmere betingelser.²

Efter lovændringen får det svenske politi mulighed for at anvende metoden ved efterforskning af drab og grove voldtægtssager. Samtidig er der i loven indsat særlige betingelser, hvorved videregivelse til en tredjepart alene kan ske på betingelse af;

- at udbyderen af slægtsdatabasen ikke bruger oplysningerne til andre formål,
- at der alene behandles DNA-data fra personer, der har givet samtykke hertil, og
- at dataene slettes, når politiet anmoder om det.³

Skærpede krav til nødvendighed

Det fremgår af lovudkastet, at kravet om, at efterforskningsskridtet skal være af afgørende betydning, ikke betyder, at genetisk slægtsforskning ved brug af en dna-baseret slægtsforskningsdatabase er det eneste mulige efterforskningsskridt, men at andre efterforskningsskridt i relevant omfang skal være afsøgt.⁴ Det fremgår desuden af lovudkastet, at der skal være en vis grund til at forvente, at brugen af en dna-baseret slægtsforskningsdatabase vil medføre afgørende resultater for efterforskningen i den forstand, at efterforskningen bringes videre.⁵

Det fremgår samtidig af lovudkastet, at Justitsministeriet vurderer, at betingelserne i retshåndhævelsesloven er opfyldt, fordi behandlingen må anses for strengt nødvendig og vil ske med henblik på at efterforske strafbare handlinger.⁶

Justitsministeriet redegør ikke nærmere for, hvordan det EU-retlige krav om streng nødvendig skal fortolkes, og hvorfor kravet om streng nødvendighed er opfyldt.

Det følger af EU-retten, at kravet om streng nødvendig er opfyldt, når det formål, der forfølges med den omhandlede databehandling ikke med rimelighed kan nås

² Se meddelelse om, at loven er blevet vedtaget den 26. februar 2025, tilgængelig her, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/riksdagsskrivelse/riksdagsskrivelse-202425147_hc0k147/.

³ Se desuden den svenske regerings lovforslag af 10. oktober 2024, side 29-30 tilgængelig her, <https://regeringen.se/contentassets/ce31625b71ef43a0b27d5ad470383fc3/biometri-i-brottsbekampningen-prop.-20242537.pdf>.

⁴ Lovudkastets almindelige bemærkninger, punkt 2.1.3.2.3.

⁵ Lovudkastets almindelige bemærkninger, punkt 2.1.3.2.3.

⁶ Lovudkastets almindelige bemærkninger, punkt 3.

lige så godt på en anden måde, som er mindre indgribende i de registreredes grundlæggende rettigheder. De grundlæggende rettigheder handler i denne særligt om at sikre retten til respekt for privatlivet og til beskyttelse af personoplysninger, der er sikret ved EU-chartrets artikel 7 og 8. Henset til den øgede beskyttelse, som de registrerede skal ydes i forbindelse med behandling af følsomme oplysninger, skal politiet bl.a. sikre sig, at formålet om kriminalitetsbekæmpelse ikke kan opfyldes ved at anvende andre kategorier af oplysninger end dem, der er opregnet i artikel 10 i retshåndhævelsesdirektivet.⁷

Det EU-retlige krav om streng nødvendighed ved behandling af følsomme oplysninger, herunder oplysninger om dna, må efter instituttets opfattelse fortolkes således, at politiet skal have afsøgt alle andre relevante efterforskningsskridt, som ikke indebærer en behandling af følsomme oplysninger, eller som er mindre indgribende i grundlæggende rettigheder, før politiet må sammenligne et dna-spor fra et gerningssted, som formodes at stamme fra en uidentificeret gerningsperson, med oplysninger fra en dna-baseret slægtsforskningsdatabase.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Justitsministeriet skærper kravene i lovudkastet, så politiet først må anvende dna-baserede slægtsforskningsdatabaser, når politiet har afsøgt alle andre relevante efterforskningsskridt, som ikke indebærer en behandling af følsomme oplysninger, eller som er mindre indgribende i grundlæggende rettigheder.

Krav om retskendelse

Selvom der med lovudkastet foreslås indført en række nærmere bestemte krav til, hvornår politiet må anvende dna-baserede slægtsforskningsdatabaser, er der fortsat tale om en skønsmæssig vurdering, som alene foretages af politiet. Det er også tilfældet, hvis lovudkastet ændres i overensstemmelse med instituttets ovenstående anbefaling.

Brugen af kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser udgør samtidig efter instituttets opfattelse et helt særligt efterforskningsskridt, hvilket nødvendiggør særligt skærpede retsgarantier. Der er behov for ekstern kontrol med, om betingelserne for at tage efterforskningsskridtet i brug er opfyldt, hvilket bedst sker i form af et krav om indhentelse af retskendelse.

Instituttet bemærker i den forbindelse, at der ligeledes gælder et krav om retskendelse ved agentvirksomhed, som henhører under retsplejelovens kapitel om særlige efterforskningsskridt (retsplejelovens § 754 c) – ligesom det foreslås for genetisk slægtsforskning ved brug af en dna-baseret slægtsforskningsdatabase.

⁷ EU-Domstolens dom af 26. januar 2023 i sag C-205/21, V.S. mod Ministerstvo na vatreshnite raboti (Enregistrement de données biométriques et génétiques par la police), præmis 126.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Justitsministeriet i lovudkastet indfører et krav om, at politiets brug af dna-baserede slægtsforskningsdatabaser sker efter rettens kendelse.

Indføre bestemte krav til anmodninger til dna-baserede slægtsforskningsdatabaser

Selvom der gælder en række krav til, hvornår efterforskningsskridtet må tages i brug, er der også behov for særlige retssikkerhedsmæssige garantier for at sikre rammerne for den databehandling, som politiet – eventuelt via et andet lands myndigheder – beder kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser om at foretage.

Det fremgår af lovudkastet, at Justitsministeriet bemærker, at de øvrige bestemmelser af retshåndhævelsesloven skal iagttages, herunder de grundlæggende principper i lovens § 4, reglerne om konsekvensanalyse i lovens § 25 og reglerne om behandlingssikkerhed i lovens § 27.⁸

Det udfoldes imidlertid ikke i lovudkastet, hvordan politiet konkret skal sikre sig, at betingelserne i retshåndhævelsesloven er overholdt. Det bør der efter instituttets opfattelse redegøres nærmere for i lovudkastet.

Der er et væsentligt hensyn at tage til, at den mulige og uidentificerede gerningsperson ikke skal tåle, at vedkommendes dna-oplysninger opbevares af en kommerciel dna-baseret slægtsforskningsdatabase i længere tid end højest nødvendigt og til andre formål end til de konkrete politimæssige formål, som efterforskningen tilsiger.

Ligesom der er et hensyn at tage til personer, som frivilligt har afgivet sit dna til en sådan database, og som ikke har afgivet et klart og informeret samtykke til, at dna'en må anvendes til retshåndhævende formål.

I efterforskningsøjemed er de relevante databaser for nuværende placeret i USA. Det skyldes, at disse databaser tillader søgninger som led i efterforskning af strafbare forhold.⁹ Der er instituttet bekendt forskel på vilkårene for brugen af dna ved de enkelte slægtsforskningsdatabaser, herunder om de tillader, at dna må anvendes til kriminalitetsbekæmpelse uden, at brugerne har samtykket til det. Desuden kan sådanne vilkår ændre sig fremover, hvis en slægtsforskningsdatabase bliver opkøbt eller af andre grunde.

For at sikre betryggende retssikkerhedsmæssige garantier bør en anmodning til en kommerciel dna-baseret slægtsforskningsdatabase – eventuelt via et andet lands myndigheder – ledsages af en række krav, som politiet bør være betrygget i, at det pågældende firma vil overholde forud for, at politiet sender dna. Sådanne krav bør

⁸ Lovudkastets almindelige bemærkninger, punkt 3.

⁹ Lovudkastets almindelige bemærkninger, punkt 2.1.3.1.

være, at udbyderen af slægtsdatabasen ikke bruger oplysningerne til andre formål, at der alene behandles dna-oplysninger fra personer, der har givet samtykke hertil, og at dataene skal slettes, så snart der er sket sammenligning i slægtsforskningsdatabasen.

Instituttet bemærker i den forbindelse, at der gælder tilsvarende krav til svensk politi, jf. afsnittet ovenfor om den svenske lovændring.

Instituttet ønsker endeligt at bemærke, at en af de større slægtsforskningsdatabaser (23andme) for nylig indgav konkursbegæring i USA.¹⁰ Det er således uvist, hvad der fremover vil ske med den database, som firmaet har opbygget, og om der fremover vil gælde de samme garantier ved anmodninger om udlevering af data, som firmaet i dag har indført, hvilket illustrerer behovet for at indføre specifikke krav til politiets anmodninger.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Justitsministeriet i bemærkningerne til lovudkastet indfører, at politiets anmodninger til dna-baserede slægtsforskningsdatabaser skal ledsages af krav om formålsbegrænsning, at der kun må behandles oplysninger fra personer, der har afgivet samtykke, og at dataene skal slettes, så snart der er sket sammenligning i slægtsforskningsdatabasen.

Med venlig hilsen
Mikkel Lindberg Laursen
Chefjurist

¹⁰ Se pressemeddelelse fra 23andme af 23. marts 2025, tilgængelig på engelsk her, <https://investors.23andme.com/news-releases/news-release-details/23andme-initiates-voluntary-chapter-11-process-maximize>.

Justitsministeriet
Politikontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Fremsendt per mail til politikontoret@jm.dk

København, 17. marts 2025

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om politiets virksomhed (Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet) - j. nr. 2024-04925

Foreningen Joan-Søstrene har den 6. marts 2025 modtaget ovennævnte udkast til ændring af lov om politiets virksomhed til høring.

Joan-Søstrene, som gennem snart 50 år, har rådgivet kvinder udsat for vold, voldtægt, incest og seksuel chikane har med interesse læst ovennævnte lovforslag. Joan-Søstrene lægger særlig vægt på, at man med lovforslaget bl.a. øger muligheden for at opklare alvorlige forbrydelser, herunder voldtægt og blufærdighedskrænkelser, hvor der er blevet indsamlet DNA-spor.

En ændring af loven, som medfører, at politiet kan benytte genetiske slægtsforskningsdatabaser som efterforskningsmiddel, øger mulighederne for at finde frem til gerningspersonen i den pågældende forbrydelse. Det vil formentlig betyde, at flere voldtægtsforbrydere kan tiltales og straffes. Ud fra vores erfaringer fra brugerne i vores rådgivning kan Joan-Søstrene derfor hilse forslaget velkomment. Lovændringen vil forhåbentlig bidrage til, at flere ofre kan opnå den ønskede retfærdighed ved, at gerningspersonen straffes og samtidigt bidrage til at mindske antallet af serievoldtægter.

Det fremgår af høringsudkastet, at der skal indgås en ”Databehandleraftale” med den kommercielle virksomhed, som driver den genetiske slægtsforskningsdatabase. Selvom det fremgår af lovforslaget, at en misligholdelse af aftalen vil skulle behandles efter dansk ret, vil det være et spørgsmål om, hvorvidt en udenlandsk kommerciel virksomhed vil acceptere dette.

Det er ikke en del af lovforslaget, at der i forbindelse med iagttagelse af efterforskningsskridet skal indhentes en dommerkendelse. Det er Joan-Søstrenes opfattelse at dette potentielt kunne være et retssikkerhedsmæssigt problem.

Vi støtter i øvrigt op om høringsudkastet.

Såfremt vi kan bistå med yderligere oplysninger eller bemærkninger, står vi naturligvis til rådighed. Vedhæftet følger en folder om os og vores arbejde.

Med venlig hilsen
Joan-Søstrene

Høringssvar vedr. udkast til lovforslag til lov om ændring af lov om rettens pleje (Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet)

Tænketanken Justitia takker for muligheden for at afgive høringssvar vedrørende ovenstående lovforslag om indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet.

Der har i en årrække været debat om at udvide politiets muligheder for at anvende dna-profiler i efterforskningsmæssigt øjemed i forhold til beskyttelsen af retten til privatliv.¹ Justitia anerkender formålet om mere effektiv kriminalitetsbekæmpelse, og at den foreslåede ændring vil kunne medføre netop det. Justitia har dog en række principielle bemærkninger til den foreslåede ordning.

Indledende bemærkninger

Justitia har bemærkninger til lovforslagets afsnit om:

- Afgrænsning af efterforskning til alvorlig kriminalitet
- Begrebet "strengt nødvendigt" vis-a-vis "afgørende betydning"
- Kontrol med brugen af slægtsforskningsdatabaser som efterforskningsredskab
- Manglende samtykke fra (eksisterende) brugere af slægtsforskningsdatabaser
- Risikoen ved kommercielle udenlandske slægtsforskningsdatabaser

Nedenfor er hovedpointerne i Justitias høringssvar opsummeret:

Justitia anbefaler en nærmere gennemgang og vurdering af lovforslagets privatlivsmæssige, retssikkerhedsmæssige og dataetiske udfordringer. Det bemærkes i den forbindelse, at lovforslaget ikke ses at indeholde en gennemgang af de menneskeretlige konsekvenser i forhold til bl.a. EMRK og dertilhørende domspraksis, som direkte eller indirekte kan have relevans for indholdet af lovforslaget.

- a) Justitia vurderer, at politiets anvendelse af kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser, som led i efterforskning af forskellige alvorlige forbrydelser, er et indgreb i retten til privatliv, som bl.a. er beskyttet efter EMRK artikel 8. Justitia er derfor enig med regeringen i, at politiets anvendelse af genetisk slægtsforskning ved brug af en dna-baseret slægtsforskningsdatabase skal reguleres ved en særskilt retlig ramme, som sikrer, at det kun sker i sager, hvor den samfundsmæssige interesse i at anvende oplysninger fra en kommerciel dna-baseret slægtsforskningsdatabase overstiger hensynet til privatlivets fred.
- b) Justitia bemærker, at de beskrevne overtrædelser af straffeloven, der giver mulighed for anvendelse af slægtsforskningsdatabaser, hverken er præcist beskrevet eller afgrænset i forslaget.

¹ Se bl.a. Forslag til folketingsbeslutning om et udvidet nationalt DNA-register 2013/1 BSF 21., samt Borgerforlag: Dansk Politi skal kunne bruge genetisk slægtsforskning i efterforskning af drab og grov personfarlig kriminalitet <https://www.borgerforlag.dk/se-og-stoet-forslag/?Id=FT-11761> . Borgerforslaget blev offentliggjort den 20. juni 2022 og opnåede 50.000 støtter den 6. september 2022.

- c) Justitia bemærker desuden, at der kan være stor variation i straffniveauet inden for den enkelte strafbare lovovertrædelse inden for en given strafferamme, hvilket konkret kan rejse udfordringer ift. proportionalitetsvurderingen af indgrebet.
- d) Der er efter Justitias vurdering risiko for, at politiet kan anvende de kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser i efterforskninger, udover hvad der er strengt nødvendigt. Justitia anbefaler, at anvendelsesmulighederne indsnævres og præciseres for at sikre, at der ikke sker disproportional anvendelse i efterforskningen.
- e) Justitia anbefaler, at politiet skal indhente en retskendelse for anvendelse af kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser med henblik på en uafhængig kontrol af politiets vurdering af lovligheden af indgrebet, herunder alvorligheden af lovovertrædelsen, og hvorvidt søgning i dna-databasen vurderes at være af afgørende betydning for efterforskningen.
- f) Justitia anbefaler, at i der i de konkrete retshjælpsanmodninger indsættes de nødvendige retsgarantier, herunder at det sikres, at de kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser ikke anvender de fra politiet modtagne oplysninger til andre formål, og at de personfølsomme data slettes efter endt brug/søgning.

De nedenfor nævnte overvejelser er primært rettet mod konsekvenserne ved politiet samarbejde med de udenlandske kommercielle slægtsforskningsdatabaser og dataetiske overvejelser i forbindelse med databasernes forretningsmodel, politiets samarbejde med disse databaser, og den risiko for ringere databeskyttelse uden for Danmark og EU /EØS.

- g) Justitia anbefaler, at politiet udelukkende anvender stabile og troværdige databaser, hvor det sikres, at brugerne af tjenesterne ved et klart og informeret samtykke har tilkendegivet, at deres dna-profiler må anvendes i efterforskningsøjemed, samt at der gives mulighed for, at et eventuelt tidligere afgivet samtykke kan tilbagekaldes ved ændringer af vilkår, så brugere kan tilbagekalde samtykke eller anmode om sletning af oplysninger ved ændrede brugervilkår.

Justitia finder, at det giver anledning til både retssikkerhedsmæssige og dataetiske overvejelser, at der også vil være afledte privatlivsindgreb i forhold til slægtninge til den registrerede bruger. Det gælder navnlig spørgsmålet om manglende samtykke. Disse bekymringer ses ikke behandlet i lovforslaget.

- h) Endelig ser Justitia en risiko ved brug af kommercielle udenlandske slægtsforskningsdatabaser, som eksempelvis kan registrere og videregive de modtagne oplysninger.

Ovenstående problemstillinger gennemgås nærmere nedenfor.

1. Lovforslagets hovedindhold

Der lægges konkret op til, at der i retsplejeloven indsættes en ny bestemmelse (§ 754 f), hvorefter politiets brug af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel reguleres således, at politiet kan sammenligne oplysninger om dna fra et dna-spor med oplysninger fra en dna-baseret slægtsforskningsdatabase. Bestemmelsen foreslås indføjet i retsplejelovens kapitel 68 om Afhøringer og særlige efterforskningsskridt. Baggrunden for forslaget er, at det ikke altid tilfældet, at politiets dna-profilregister indeholder de nødvendige oplysninger til at identificere en mulig gerningsperson til et strafbart forhold, når den formodede gerningsperson eller slægtsrelation ikke tidligere er dømt eller sigtet.

Ifølge lovforslagets bemærkninger har erfaringer fra udlandet vist, at genetisk slægtsforskning ved brug af en dna-baseret slægtsforskningsdatabase kan være et effektivt efterforskningsredskab til at opklare meget alvorlige forbrydelser, som ikke har kunnet opklares ved brug af andre efterforskningsmetoder, herunder ved at søge i politiets eget dna-register.

Det fremhæves i lovforslaget, at regeringen finder det centralt, at politiets anvendelse af genetisk slægtsforskning ved brug af en dna-baseret slægtsforskningsdatabase er reguleret af en særskilt retlig ramme, som sikrer, at det kun sker i sager, hvor den samfundsmæssige interesse i at anvende oplysninger fra en kommerciel dna-baseret slægtsforskningsdatabase overstiger hensynet til privatlivets fred.

Det fremgår af forslaget (s.15), at spørgsmålet om, hvordan oplysningerne fra dna-sporet kan overføres til en dna-baseret slægtsforskningsdatabase i et tredjeland, forsat alene reguleres af reglerne i retshåndhævelsesloven.

I forslaget nævnes, at f.eks. personoplysninger på baggrund af en international retshjælpsanmodning til det amerikanske justitsministerium og efter en konkret vurdering vil kunne overføres til myndighederne i USA inden for rammerne af retshåndhævelseslovens § 35, stk. 1, nr. 4. Efter denne bestemmelse kan personoplysninger overføres i enkeltsager med henblik på retshåndhævende formål.

Det nævnes i lovforslaget, at hvis politiets efterforskning via slægtsdatabaser fører til identifikation af en mulig gerningsperson, vil politiet i medfør af retsplejelovens regler kunne tage en dna-prøve (referenceprøve) fra vedkommende og sammenligne resultatet med dna-sporet (sporprofilen) fra gerningsstedet. Der er således mulighed for politiet enten at få et match med den formodede gerningsperson eller med slægtingen til denne, hvorefter politiet kan anvende disse oplysninger i den videre efterforskning og identifikation af gerningspersonen.

2. Justitias bemærkninger til lovforslaget

Privatlivets fred og efterforskningsmæssig anvendelse af slægtsforskningsdatabaser

Det fremgår af Menneskerettighedsdomstolens (EMD) praksis, at opbevaring af fingeraftryk, dna-profiler og celleprøver er et indgreb i retten til respekt for privatlivet, som er beskyttet i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions (EMRK) artikel 8, stk. 1. Indgrebet skal retfærdiggøres efter artikel 8, stk. 2, for ikke at resultere i en krænkelse af konventionen. Det betyder, at statens indgreb skal ske ifølge lov, have et legitimt formål og være nødvendigt i et demokratisk samfund.

EMD har afsagt en række domme af betydning for myndighedernes muligheder for at opbevare personoplysninger i form af bl.a. fingeraftryk og dna-profiler i relation til mistanke om eller dom for strafbare forhold. Der ses ikke at være direkte domme om politiets anvendelse af kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser i efterforskningsøjemed. Problematikken er dog også forholdsvis ny.

Tidligere har Justitsministeriet opsummeret praksis ved politiets opbevaring af dna-profiler mv. således: "Ved vurderingen af, om et sådant indgreb er nødvendigt i et demokratisk samfund (proportionalt), foretager Domstolen [Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol] en samlet helhedsvurdering. I sin praksis lægger Domstolen i den forbindelse bl.a. vægt på, om såvel optagelsen som opbevaringen af fingeraftryk og dna-profiler er proportional i forhold til lovovertrædelsens karakter og alvor. Domstolen lægger desuden vægt på, om der er fastsat slettefrister, og om slettefristerne i givet fald er differentierede i forhold til lovovertrædelsernes alvor, samt om der i øvrigt er fastsat tilstrækkelige retsgarantier, herunder navnlig hvilke øvrige muligheder der er for sletning, som opvejer opbevaringen." ²

Efter Justitias vurdering, er der centrale forskelle mellem en dna-database, hvor myndigheder registrerer dna-profiler mv. ved sigtelse eller dom, og muligheden for brug af kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser, der opererer på frivillighed, er uafhængige af politiet, og som ikke er baseret på mistanke eller straf. For det første er en kommerciel dna-baseret slægtsforskningsdatabase ikke baseret på kriminel aktivitet. For det andet opbevarer politiet ikke dna-profiler i databasen, men tager initiativ til anvendelse (via en international retshjælpsanmodning) og med et andet formål end det oprindeligt tiltænkte. For det tredje er der tale om frivillighed og samtykke fra brugere af slægtsforskningsdatabasen til at bruge tjenestens service på nævnte vilkår.

Justitia vurderer, at politiets anvendelse af kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser som led i efterforskning af forskellige alvorlige forbrydelser har karakter af et indgreb i retten til privatliv, som bl.a. er beskyttet efter EMRK artikel 8. Et indgreb i retten til privatliv kræver lovhjemmel,

² Se Forslag til Lov om Det Centrale Dna-profilregister og Det Centrale Fingeraftryksregister 2022; Forholdet til Danmarks internationale forpligtelser s. 56 ff.

at der er tale om et legitimt formål (her kriminalitetsbekæmpelse), samt at indgrebet er nødvendigt i et demokratisk samfund (proportionelt).

Først og fremmest bemærker Justitia, at regeringen i lovbemærkningerne selv anfører, at det nye efterforskningsmæssige tiltag kun skal anvendes, når den samfundsmæssige interesse i at anvende oplysninger fra en kommerciel dna-baseret slægtsforskningsdatabase overstiger hensynet til privatlivets fred. Regeringen anerkender således de mulige menneskeretlige udfordringer i lovforslaget og opstiller selv en række kriterier for anvendelsen. Justitia støtter denne overordnede vurdering. Særligt når det omhandler sammenhængen mellem alvorlig kriminalitet og dna-profiler finder Justitia, at privatlivshensynet er betydeligt og dermed beskyttet efter bl.a. EMRK art. 8. Justitia anerkender dog også de samfundsmæssige hensyn til bekæmpelse af alvorlig kriminalitet, hvorefter et indgreb under visse omstændigheder kan retfærdiggøres. I forhold til den menneskeretlige vurdering finder Justitia det ikke afgørende, om der er tale om en kommerciel dna-database eller om det er en af myndighederne ejet database. Der kan efter Justitias opfattelse dog være nogle særlige retssikkerhedsmæssige udfordringer ved denne konstruktion (sletning af data, salg af data, data-læk mv. se nedenfor), samt overførsel til tredjelande, og stadig oftere ser Justitia, at offentlige myndigheder bruge private aktører i forbindelse med myndighedsopgaver. Justitia finder, at dette ikke i sig selv fritager myndighederne for menneskeretligt og retssikkerhedsmæssigt ansvar, når følsomme personoplysninger videregives, opbevares og behandles til disse aktører.

Afgrænsning af efterforskning til alvorlig kriminalitet

Det nye efterforskningsmiddel skal anvendes i forbindelse med en verserende efterforskning af alvorlige forbrydelser efter straffeloven, herunder terror, voldtægt og drab (§§ 114-114 j, § 216, § 225, jf. § 216 og § 237), eller en overtrædelse af straffeloven af særdeles alvorlig karakter. Hvorvidt en overtrædelse af straffeloven er af særdeles alvorlig karakter, beror på en konkret vurdering af en sags faktiske omstændigheder. Lovforslaget nævner f.eks. brandstiftelse § 180 (strafferamme livstid), vold med døden til følge § 246 (strafferamme 10 år), eller røveri af særligt grov beskaffenhed § 288, stk. 2 (strafferamme 10 år). Der forudsættes en strafferamme på mindst 8 år, og som altovervejende udgangspunkt personfarlig kriminalitet. Ved den konkrete vurdering af, hvorvidt der er tale om særdeles alvorlig karakter, lægges vægt på mistanke om flere lovovertrædelser, gentagelsesrisiko, omfattende eller organiseret kriminalitet, særlig hensynsløshed mv.

Justitia bemærker, at de beskrevne forbrydelser efter straffeloven er væsentligt udvidet i forhold til de svenske overvejelser, der ellers danner inspiration til lovforslaget.³

³ Regeringen: Politiet skal kunne bruge genetisk slægtsforskning i efterforskningen <https://www.justitsministeriet.dk/pressemeddelelse/regeringen-politiet-skal-kunne-bruge-genetisk-slaegtsforskning-i-efterforskningen/>; Biometri – för en effektivare brottsbekämpning; Betänkande av Biometriutredningen (2023); SOU 2023:32; Summary s. 38-39 DNA-based genealogy is to be permitted in cases of murder and aggravated rape offences. Biometri – för en effektivare brottsbekämpning. SOU 2023:32

Justitia bemærker desuden, at der kan være stor variation i strafniveauet inden for den enkelte strafbare overtrædelse inden for en given strafferamme, hvilket konkret kan rejse udfordringer ift. proportionaliteten af indgrebet.

Begrebet "strengt nødvendigt" efter retshåndhævelseslovens § 10, stk. 2

Det lægges i lovforslaget op til, at politiet kun kan anvende genetisk slægtsforskning ved brug af en dna-baseret slægtsforskningsdatabase, hvis det vurderes at være af afgørende betydning for efterforskningen.

Det betyder jf. lovforslaget, at der skal være en vis grund til at forvente, at brugen af slægtsforskningsdatabasen vil medføre afgørende resultater for efterforskningen i den forstand, at efterforskningen bringes videre. Det er ikke et krav, at genetisk slægtsforskning ved brug af en dna-baseret slægtsforskningsdatabase skal anses for det eneste mulige efterforskningsskridt, men andre efterforskningsmæssige skridt skal i relevant omfang være afsøgt.

Efter retshåndhævelseslovens § 10, stk. 2, må politiet behandle personoplysninger om genetiske data, når behandlingen af oplysningerne er strengt nødvendigt, og behandlingen sker af hensyn til bl.a. at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger, herunder for at beskytte den registreredes eller en anden fysisk persons vitale interesser. Det er Justitsministeriets vurdering, at retshåndhævelseslovens bestemmelser ikke er en hindring i forhold til dna-baseret slægtsforskningsdatabase i efterforskning af strafbare forhold.

Justitia vurderer, at bemærkningerne i lovforslaget indikerer en bredere anvendelse end den almindelige forståelse af udtrykket "afgørende betydning". Således noterer Justitia sig, at "der skal være en vis grund til at forvente", at brugen af slægtsforskningsdatabasen vil medføre afgørende resultater "for at efterforskningen bringes videre". Der er således efter Justitia vurdering risiko for, at politiet kan anvende de kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser i efterforskninger, udover hvad der er rammerne for kriteriet "strengt nødvendigt" efter retshåndhævelseslovens § 10, stk. 2. Justitia anbefaler på den baggrund, at anvendelsesmulighederne indsnævres for at hindre disproportional anvendelse i efterforskningen. Derudover bemærker Justitia, at anvendelse af kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser muligvis kan falde inden for begrebet "ny teknologi" og sandsynligvis indebærer en høj risiko for fysiske personers rettigheder, som beskrevet i indeværende høringssvar. Det følger derfor af retshåndhævelseslovens § 25, at den dataansvarlige forud for behandlingen skal foretage en analyse af de påtænkte behandlingsaktiviteters konsekvenser for beskyttelse af personoplysninger. En sådan konsekvensanalyse skal også indeholde risikovurderinger, f.eks. risiko for datalæk, salg af oplysninger mv. Det følger yderligere af retshåndhævelseslovens § 26, stk. 1, at den dataansvarlige skal høre tilsynsmyndigheden (Datatilsynet) inden behandling af personoplysninger.

Kontrol med brugen af slægtsforskningsdatabaser som efterforskningsredskab

Justitia vurderer, at der jf. høringssvarets forrige afsnit kan opstå retssikkerhedsmæssige tvivlsspørgsmål om, hvorvidt indgrebet er strengt nødvendigt (afgørende betydning), samt om afgrænsningen af alvorlig kriminalitet. Justitia anbefaler, at der opstilles en betingelse om

retskendelse for anvendelse af kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser med henblik på en uafhængig dommers vurdering af lovligheden af indgrebet, herunder alvorligheden af gerningen og om søgning i dna-databasen vurderes at være af afgørende betydning for efterforskningen.

På den baggrund anbefaler Justitia, at der indføres et krav om retskendelse jf. retsplejelovens § 754 c på linje med betingelserne for brug af agenter (om agentvirksomhed - retsplejelovens § 754 a).

Risikoen ved kommercielle udenlandske slægtsforskningsdatabaser

Det anføres i lovforslaget, at det på nuværende tidspunkt er nødvendigt, at der overføres sporprofiler til kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser i USA. Det skyldes, at disse databaser tillader søgninger som led i efterforskning af strafbare forhold. Konkret vil overførelsen kunne ske ved, at anklagemyndigheden sender en retshjælpsanmodning til myndighederne i USA.

Det er uklart, hvor mange danskere der har en dna-profil i kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser i USA. En norsk undersøgelse fra 2020 kom frem til, at op til 300.000 nordmænd på daværende tidspunkt havde en dna-profil hos forskellige kommercielle slægtsforskningsdatabaser. F.eks. er det israelske firma MyHeritage, anmeldt til bl.a. det norske datatilsyn og forbrugertilsyn, særligt på grund af deres ugenomsigtige brugervilkår, og mulige overtrædelse af GDPR-reglerne (databeskyttelsesforordningen).⁴ Der foreligger ikke nogen vurdering af, hvor mange danskere, der er registreret ved kommercielle slægtsforskningsdatabaser, men det må antages, at det er på nogenlunde samme niveau som i Norge.

Der nævnes ikke konkrete udenlandske selskaber inden for kategorien slægtsforskningsdatabaser i lovforslaget, men Justitia erfarer, at der ses stor forskellighed selskaberne imellem i forhold til brugervilkår og mulighed/tilladelse til søgninger som led i efterforskning af strafbare forhold.⁵

Endelig er der risiko for salg af dna-profiler eller data-læk som det f.eks. skete for det kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabase 23andMe.⁶ De nævnte selskab er i øvrigt gået konkurs, hvilket eksemplificerer en yderligere risiko ved disse firmaer for spredning af følsomme oplysninger.⁷ Der er således en risiko for medvirken til privatlivskrænkelser borgeres personfølsomme data ved

⁴ Mener populær DNA-test bryter norsk lov

<https://www.nrk.no/norge/forbrukerradet-mener-dna-testen-til-myheritage-bryter-norsk-lov-1.14930379> og artikel i Politiken: MyHeritage er billig og populær, men nu bliver der sået tvivl om lovligheden <https://politiken.dk/danmark/forbrug/art9758042/MyHeritage-er-billig-og-popul%C3%A6r-men-nu-bliver-der-s%C3%A5et-tvivl-om-lovligheden1>

⁵ Are the Cops Using Our Genealogy Databases?

tilgængelig her: <https://thednageek.com/are-the-cops-using-our-genealogy-databases/>

⁶ Hackers got nearly 7 million people's data from 23andMe. The firm blamed users in 'very dumb' move

<https://www.theguardian.com/technology/2024/feb/15/23andme-hack-data-genetic-data-selling-response>

⁷ FTC concerned about privacy protections in 23andMe bankruptcy

[FTC concerned about privacy protections in 23andMe bankruptcy](#)

dansk politis anvendelse af kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser især i tredjelande uden for EU.

På den baggrund anbefaler Justitia, at i der i de konkrete retshjælpsanmodninger indsættes de nødvendige retsgarantier, herunder at det sikres, at de kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser ikke anvender oplysningerne til andre formål, og at de personfølsomme data slettes efter endt brug/søgning.⁸

Manglende samtykke fra (eksisterende) brugere af slægtsforskningsdatabaser

De nedenfor nævnte overvejelser er primært rettet mod de udenlandske kommercielle slægtsforskningsdatabaser, og dataetiske overvejelser i forbindelse med deres forretningsmodel, og risikoen for ringere beskyttelse uden for Danmark og EU /EØS.

Justitia finder det væsentligt, at der er tydelighed og transparens for brugerne af kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser, så brugerne er klar over, at de ved at anvende de forskellige kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser har givet samtykke til, at de selv og deres slægtninge kan blive genstand for en politimæssig efterforskning. Justitia finder, at konsekvensen af forslaget er, at det ikke kun er den konkrete bruger (private person), men også det afledte privatlivsindgreb angående slægtninge til den pågældende bruger, som giver anledning til både retssikkerhedsmæssige, dataetiske og etiske overvejelser og bekymringer som ikke ses behandlet i lovforslaget. Andre udenlandske undersøgelser har tilsvarende udtrykt bekymringer om, hvorvidt samtykket kan anses som tilstrækkeligt til at overholde principperne i GDPR (databeskyttelsesforordningen), idet data kan vedrøre helbredsmæssig eller social information af særlig følsom karakter, og kan angå slægtninge, der ikke har samtykket eller senere vil blive genstand for efterforskning.⁹ Justitia ser på den baggrund alvorlige udfordringer i forhold til EU's charter om grundlæggende rettigheder artikel 8 (beskyttelse af personoplysninger) og kravet om, at oplysningerne skal behandles rimeligt, til udtrykkeligt angivne formål og på grundlag af de berørte personers samtykke. Desuden ses flere udfordringer i forhold til principperne i databeskyttelsesforordningens krav om samtykke.¹⁰

Det er desuden uklart, hvorledes allerede eksisterende brugere af dna-baserede slægtsforskningsdatabaser er stillet i forbindelse med efterfølgende ændring af vilkårene for databaserne, og i hvilket omfang de (og deres slægtninge) uden eksplicit samtykke efterfølgende kan risikere at blive genstand for efterforskning. Dette fremgår ikke af lovforslaget.

⁸ Se tilsvarende i den svenske betænkning: Biometri – för en effektivare brottsbekämpning; Betänkande av Biometriutredningen (2023); SOU 2023:32; Summary s. 38-39.

⁹ Should we be making use of genetic genealogy to assist in solving crime? A report on the feasibility of such methods in the UK; September 2020. s 12.

¹⁰ Før et samtykke kan anses som gyldigt, skal det både opfylde legaldefinitionen i DBF art. 4, stk. 1, nr. 11, gyldighedsbetingelserne for samtykke, som står i art. 7, stk. 1-4, og overholde principperne i artikel 5.

Endelig finder Justitia, at spørgsmålet om frivillighed og informeret samtykke til de opstillede vilkår hos de kommercielle dna-baserede slægtsforskningsdatabaser samt mulighederne for at få slettet sin dna-profil er af væsentlig betydning for vurderingen af mulighederne for politiets anvendelse af tjenesterne. Der ses ikke en særskilt beskrivelse af dette vigtige element i lovforslaget.

Justitia anbefaler på den baggrund, at politiet udelukkende anvender stabile og troværdige slægtsforskningsdatabaser, hvor det sikres at brugerne ved et klart og informeret samtykke har tilkendegivet, at deres dna-profiler må anvendes i efterforskningsøjemed, samt at der gives mulighed for, at et eventuelt tidligere afgivet samtykke kan tilbagekalde. Desuden skal brugere orienteres ved ændringer af vilkår, så brugere kan tilbagekalde et samtykke eller bede om sletning af oplysninger ved en eventuel øget adgang til politimæssig efterforskning, når formålet med databasen har ændret/udvidet sig i forhold til oprindeligt tiltænkte.

Udfordringer i forhold til det samlede overvågningstryk

Afslutningsvis bemærkes det, at vedtagelsen af lovforslaget vil medføre en forøgelse af overvågningstrykket for danske borgere. Justitia har for nyligt udgivet rapporten "Øget overvågning udfordrer retsstaten", der bl.a. dokumenterer, at danske borgere allerede nu udsættes for markant mere overvågning end tidligere. Ved at give politiet mulighed for at anvendelse genetisk slægtsforskning udbygges overvågningstrykket yderligere, uden der i lovforslaget tages stilling til det samlede overvågningstryk.

Justitia anbefaler, at Justitsministeriet og Folketinget i lyset af det foreliggende lovforslag forholder sig til anbefalingerne i Justitias rapport "Øget overvågning udfordrer retsstaten", der kan sikre, at overvågningen i Danmark er proportionel. Det drejer sig især om følgende anbefalinger:

- at der nedsættes en Kommission for Privatlivets Fred, som skal vurdere rammer og generelle vilkår for beskyttelse af privatlivets fred i Danmark. Formålet er at sikre et solidt grundlag for en kvalificeret demokratisk debat om grænserne for statens indgreb i borgernes ret til privatliv og beskyttelse af personoplysninger.
- at der udpeges en central instans, som løbende skal skabe overblik over myndighedernes samlede overvågning af borgerne, og i den forbindelse årligt skal udarbejde en offentlig tilgængelig redegørelse til Folketingets Retsudvalg om det samlede omfang af myndighedernes overvågning af borgerne.
- at Digitaliseringsministeriet/Justitsministeriet i samarbejde med Dataetisk Råd udarbejder et overvågningsetisk refleksionsværktøj, som skal være obligatorisk at anvende for myndighederne, når der skal tages beslutning om tiltag eller ibrugtagelse af ny teknologi, der har potentiale til f.eks. at udgøre et indgreb i privatlivets fred.

Med venlig hilsen
Christoffer Badse
Chefkonsulent Justitia Danmark

E-mail: christoffer@justitia-int.org
<http://www.justitia-int.org>

From: Hanne Aaskov Paroli <hapa@kl.dk>
Sent: 07-03-2025 13:54:45 (UTC +01)
To: ÆPolitikontoret (951s13) <Politikontoret@jm.dk>; Christian Terp Møller <chrn@jm.dk>
Subject: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om politiets virksomhed (Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet) - j. nr. 2024-04925

Til Justitsministeriet

KL har ingen bemærkninger til ” Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om politiets virksomhed (Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet) - j. nr. 2024-04925”.

Med venlig hilsen
Hanne Aaskov Paroli

Chefsekretær
Jura & EU

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København

D +45 3370 3495
E HAPA@kl.dk

T +45 3370 3370
W kl.dk

Justitsministeriet

Præsidenten
Domhuset, Nytorv 25
1450 København K.
Tlf. 99 68 70 15
CVR 21 65 95 09
adm.kbh@domstol.dk
J.nr. 25/07527

Den 3. april 2025

Ved mail af 6. marts 2025 har Justitsministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger over udkast til forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje (Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet).

Jeg skal i den anledning på byretspræsidenternes vegne oplyse, at byretterne kan tilslutte sig høringssvaret af 24. marts 2025 fra Østre Landsret.

Der henvises til J.nr. 2024/04925.

Med venlig hilsen

Nikolaj Aarø-Hansen

Att. Politikontoret
Justitsministeriet

SAGSNOTAT

19. MARTS 2025

Vedr. Høring over udkast til lovforslag til lov om ændring af lov om rettens pleje (Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet)

RETSGENETISK AFDELING

Sagsbehandler Bo Thisted Simonsen

FREDERIK V'S VEJ 11
2100 KØBENHAVN Ø

Retsgenetisk Afdeling har på høringsportalen ([Høringsdetaljer - Høringsportalen](#)) set høringsudkast til forslag til Lov om ændring af lov om rettens pleje (Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet).

DIR 26136
MOB 28 75 61 36

bo.simonsen@sund.ku.dk
www.retsmedicin.ku.dk

Retsgenetisk Afdeling har følgende kommentarer:

SAG: 003-0025/19-3600
Sagsnr. oplyses ved henv.

I lovforslagets § 754 f. fremgår, at

Politiet kan til brug for efterforskningen af et strafbart forhold sammenligne oplysninger om dna fra et dna-spor med oplysninger fra en dna-baseret slægtsforskningsdatabase (genetisk slægtsforskning),

1) hvis der er bestemte grunde til at antage, at dna-sporet stammer fra gerningspersonen (vores fremhævning).

Retsgenetisk Afdeling antager, at i sager hvor fx et drabsoffer ikke kan identificeres med andre metoder, at identifaktion af et eller flere ofre kan være af afgørende betydning for efterforskningen. Retsgenetisk Afdeling vil derfor foreslå, at også identifikation af ofre muliggøres ved brug af genetisk slægtsforskning, i tilfælde hvor identifikation ikke har været mulig ved hjælp af andre metoder som fx fingeraftryk, tandoplysninger eller konventionelle dna-metoder.

I lovforslagets § 754 f. fremgår desuden, at metoden kan benyttes, hvis:
 2) *efterforskningen angår en overtrædelse af straffelovens §§ 114-114 j, § 216, § 225, jf. § 216, § 237, eller en overtrædelse af straffeloven af særdeles alvorlig karakter,*

I lighed med mulighed for at identificere ofre for forbrydelser vil Retsgenetisk Afdeling anbefale, at loven også vil hjemle brugen af genetisk slægtsforskning til identifikation af uidentificerede lig og ligdele. Det kan fx være ofre fra katastrofer, terrorhandlinger eller andre større hændelser, eller ved fund af lig og ligdele fx i havet. Identifikation i denne sammenhæng har karakter af en humanitær opgave, og opgaven ligger indenfor politiets ansvarsområde. NSK/Nationalt Kriminalteknisk Center har en decideret ID/DVI (Disaster Victim Identification) enhed, der koordinerer dette arbejde.

Identifikation sikrer, at den døde får sit navn tilbage, og giver vished og afklaring til de efterladte. Brugen af genetisk slægtskabsforskning har et stort potentiale til at hjælpe med dette, og bliver i denne sammenhæng allerede brugt i en række andre lande (1, 2, 3, 4). Retsgenetisk Afdeling vil derfor foreslå, at en kommende lovgivning om indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet også vil komme til at omfatte identifikation af lig og ligdele.

Hvis Justitsministeriet har spørgsmål eller kommentarer, står afdelingen naturligvis til rådighed.

På afdelings vegne

Med venlig hilsen

Bo Thisted Simonsen
 Afdelingsleder

Referencer:

- (1) E Greytak, S Wyatt, C Cady, C Moore Hon, S Armentrout (2024): Investigative genetic genealogy for human remains identification. Journal of Forensic Sciences, Volume 69, Issue 5, side 1531-1545.
- (2) E Greytak, J Cady, N Vance, C Moore, SL Armentrout (2022): Investigative genetic genealogy for unidentified human remains cases in Oregon. Forensic Science International: Genetics, Supplement Series. Volume 8, side 336-337.

(3) <https://dnadoeproject.org/>

SIDE 3 AF 3

(4) <https://www.forensimag.com/3594-All-News/617935-Othram-Announces-Project-525-to-Identify-Missing-and-Murdered-Children/>

Justitsministeriet
Politikontoret
Slotsholmsgade 101216
København K.

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF.: 33 96 97 98

Sendt via e-mail: politikontoret@jm.dk og chrm@jm.dk

DATO: 2. april 2025
SAGSNR.: 2025 - 754
ID NR.: 1084649

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om politiets virksomhed (Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet) - j. nr. 2024-04925

Ved brev af 6. marts 2025 har Justitsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte udkast.

Advokatrådet og Landsforeningen af Forsvarsadvokater (LFFA) har i fællesskab gennemgået udkastet og skal i den anledning bemærke følgende:

Lovforslaget regulerer politiets anvendelse af genetisk slægtsforskning ved brug af en dna-baseret slægtsforskningsdatabase som efterforskningsmiddel.

Advokatrådet og LFFA anser det for positivt, at der skabes et sikkert hjemmelsgrundlag, ligesom man kan tilslutte sig ønsket om effektive efterforskningsskridt.

Kernen i forslaget er, at politiet kan sammenligne oplysninger om dna fra et dna-spor (typisk fra et gerningssted) med oplysninger fra en dna-baseret slægtsforskningsdatabase. Det fremgår af lovforslaget, at det vil være nødvendigt at overføre sporprofiler til kommercielle databaser i USA. Det er tillige anført, at der ikke er territorielle begrænsninger i, hvor sådanne databaser kan være placeret.

I den forbindelse bør man være meget opmærksom på, at et match mellem et dna-spor fra et gerningssted og en person efter entydig og klar dansk retspraksis *ikke i sig selv* er et bevis for, at den pågældende har befundet sig på det pågældende gerningssted. Dette skyldes, at dna-profiler alene danner grundlag for sandsynlighedsberegninger.

Advokatrådet og LFFA er opmærksomme på, at forslaget ikke omhandler dna som et bevis ved domstolene, når der er rejst tiltale, men omhandler dna som et muligt

og relevant værktøj for politiet på et langt tidligere tidspunkt i efterforskning af alvorlig kriminalitet, og anerkender i den forbindelse, at det efterforskningsmæssigt kan være værdifuldt at få oplysninger om mulige sammenfald.

Det er imidlertid en udbredt misforståelse, at et match med en meget høj grad af sandsynlighed identificerer en gerningsperson. For eksempel anføres det ikke i retsgenetiske analyser, at sporprofilen *stammer* fra den undersøgte person, men alene at profilen »taler for«, at det undersøgte dna stammer fra en given person. I den juridiske teori benævnes dna-beviset derfor som et *sandsynlighedsbevis*, og i praksis benyttes beviset derfor alene i kombination med andre oplysninger. Den matematiske logik er juridisk anerkendt i den forstand, at et dna-bevis ikke kan stå alene.

Derfor finder Advokatrådet og LFFA det upræcist, når det i forslaget på s. 11 anføres:

”Politiet vil få adgang til oplysninger om, hvorvidt gerningspersonens dna-profil har et match i databasen og almindelige personoplysninger (navn mv.) om de udfundne slægtsrelationer, men vil ikke i øvrigt få adgang til oplysninger af brugerne af databasen.”

Sprogligt bør det, uanset at forslaget ikke omhandler bevis under en retssag, konsekvent fastholdes, at der alene er tale om en ”mulig” gerningsperson.

Uanset at forslaget lægger op til, at politiet skal vurdere, at der er bestemte grunde til at antage, at dna-sporet stammer fra en uidentificeret gerningsperson, må lovgiver være meget opmærksom på, at man ved lovforslaget tillader, at ikke blot den mulige gerningspersons dna men også tilfældige personers dna - uden de pågældendes samtykke - deles med kommercielle aktører i udlandet. Advokatrådet og LFFA anser det for at være et ikke uvæsentligt indgreb i den personlige frihed at få delt dna-oplysninger på denne måde, og savner i den forbindelse nærmere overvejelser om de kommercielle virksomheders efterfølgende sletning af de personlige oplysninger. Som forslaget foreligger, forekommer det sandsynligt, at danske myndigheder bringer dna-oplysninger fundet af dansk politi på dansk territorium uden for dansk myndighedskontrol og uden nærmere regulering af, hvilken benyttelse der kan ske fra kommercielle aktørers side nu og/eller i fremtiden. Dette aspekt bør således afdækkes og beskrives tydeligt.

Af retssikkerhedsmæssige grunde skal Advokatrådet og LFFA opfordre til, at der tilvejebringes et sikkert hjemmelsgrundlag for, at efterforskningsskridtet underlægges forudgående domstolskontrol med obligatorisk beskikkelse af indgrebsadvokat i lighed med andre indgreb i fundamentale frihedsrettigheder. Når først dna er sendt ud af Danmark, kan det ikke gøres om, og der bør knyttes solide mekanismer til at forebygge, at deling af dna af dansk politi ikke foretages i videre omfang end det, som Folketinget forudsætter med dette lovforslag.

Endvidere skal Advokatrådet og LFFA af retssikkerhedsmæssige grunde opfordre til, at lovforslagets § 754 f, stk. 1, nr. 2, præciseres i forhold til, hvad der menes med "eller en overtrædelse af straffeloven af særdeles alvorlig karakter". Som eksempler på overtrædelser af straffeloven af særdeles alvorlig karakter anføres i bemærkningerne brandstiftelse, vold med døden til følge og røveri af grov beskaffenhed. Disse overtrædelser kan anføres udtrykkeligt på linje med de øvrige oplyste straffelovsovertrædelser i § 754 f, stk. 1, nr. 2, første led. Det vil i så fald give større vished om, i hvilke situationer indgrebet kan benyttes som efterforskningsskridt. Som lovforslaget er udformet nu, vil det være op til politiet uden forudgående domstolskontrol at vurdere, hvornår en lovovertrædelse er af så særdeles alvorlig karakter, at indgrebet kan foretages, hvilket Advokatrådet og LFFA finder retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, dels fordi det bliver tilfældigt i de enkelte politikredse og fra sag til sag, hvordan politiets vurdering falder ud, og dels medfører, at befolkningen ikke er oplyste om, hvilke lovovertrædelser, der kan efterforskes med dette indgreb.

Endelig bemærkes, at der er en sproglig fejl i udkastet på s. 12, hvor "formode" bør ændres til "formodede".

Med venlig hilsen

Andrew Hjuler Crichton
Generalsekretær
Advokatsamfundet

Med venlig hilsen

Kåre Pihlmann
Formand for Landsforeningen
af Forsvarsadvokater

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

København den 10. marts 2025

Uopfordret høringssvar med bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje (Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet)

Om kriminalitetens alvor fremgår det af pkt. 2.1.3.2.2., at politiets anvendelse af genetisk slægtsforskning som led i en efterforskning kun kan finde sted i forhold til efterforskning af overtrædelse af straffelovens §§ 114-114 j, § 216, § 225, jf. § 216, § 237, eller en overtrædelse af straffeloven af særdeles alvorlig karakter. Kriminalitet af særdeles alvorlig karakter er begrænset til personfarlig kriminalitet med en strafferamme på mindst 8 år.

Det følger imidlertid af straffelovens § 245, at legemsangreb af særligt rå, brutal eller farlig karakter eller mishandling, straffes med fængsel indtil 6 år. Det følger endvidere af straffelovens § 81 a, stk. 1, at den straf, der er foreskrevet i straffelovens § 244, der straffes med fængsel indtil 3 år efter stk. 1, kan forhøjes indtil det dobbelte, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller er egnet til at fremkalde en konflikt mellem grupper af personer. Desuden følger det af straffelovens § 108, at den, som, uden at forholdet falder ind under § 107, i øvrigt foretager noget, hvorved fremmed efterretningstjeneste sættes i stand til eller hjælpes til umiddelbart eller middelbart at virke inden for den danske stats område, herunder samarbejde om at udøve påvirkningsvirksomhed med henblik på at påvirke beslutningstagning eller den almene meningsdannelse, straffes med fængsel indtil 6 år.

Det betyder således, at politiets anvendelse af genetisk slægtsforskning efter udkastet til lovforslaget vil være udelukket i sager om bl.a. grov vold, mishandling, bandevold og bistand til fremmed efterretningstjeneste.

Det bør derfor præciseres i lovforslaget, at offentlighedens interesse i en effektiv kriminalitetsbekæmpelse af grov vold, mishandling, bandekriminalitet, landsforræderi, andre forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed og forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme m.v., medfører, at genetisk slægtsforskning kan anvendes hvis efterforskningen angår en overtrædelse, der er omfattet af straffelovens § 245, de straffeskærpende bestemmelser i straffelovens §§ 81 a, 81 b og 81 c, og overtrædelse af straffelovens 12. og 13. kapitel. Det bør endvidere overvejes at tilvejebringe hjemmel til genetisk slægtsforskning til identifikation af et uidentificeret lig. Endelig bør lovforslaget tilvejebringe hjemmel til et forbehold om, at genetisk slægtsforskning efter en konkret vurdering kan foretages i øvrige tilfælde, der angår hensynet til den offentlige orden, sikkerhed eller sundhed.

Med venlig hilsen

Peter Jensen

Vestre Landsret Præsidenten

Justitsministeriet
Politikontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

20. marts 2025

Sendt pr. mail til politikontoret@jm.dk og chrm@jm.dk

J.nr.: 25/07553-2
Sagsbehandler: Dorte Stilling

Justitsministeriet har ved brev af 6. marts 2025 (sagsnr. 2024-04925) anmodet om eventuelle bemærkninger til lovudkast om ændring af lov om rettens pleje (Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet).

Det anføres i udkastet til retsplejelovens § 754 f, nr. 2, at genetisk slægtsforskning bl.a. kan anvendes i sager om "overtrædelse af straffeloven af særdeles alvorlig karakter". Det anføres i lovudkastets bemærkninger, at dette beror på en konkret vurdering af en sags faktiske omstændigheder. Det forudsættes, at der skal være tale om en lovovertrædelse med en strafferamme på mindst 8 års fængsel, og at der som altovervejende udgangspunkt er tale om personfarlig kriminalitet. Der nævnes desuden eksempler på overtrædelser, som efter omstændighederne kan være omfattet.

Når der vurderes at være behov for et særskilt retligt grundlag for dette efterforskningsskridt, bør betingelserne for dets anvendelse angives mere præcist i lovbestemmelsen, herunder med angivelse af strafferammekravet.

Selv om efterforskningsskridtet med den foreslåede regulering alene skal anvendes i nogle af de mest alvorlige forbrydelser og med strenge kriminalitetskrav og et krav om, at efterforskningskridtet skal være af afgørende betydning for efterforskningen, lægges der med lovudkastet op til, at genetisk slægtsforskning kan foretages uden retskendelse. Lovudkastets bemærkninger ses ikke at indeholde overvejelser herom. Det kan overvejes, om de hensyn, som begrunder den særskilte regulering med strenge betingelser, også bør føre til, at efterforskningskridtet alene kan foretages efter forudgående forelæggelse af spørgsmålet for retten. Det bemærkes hertil, at domstolene hurtigt kan træffe afgørelse, når politiet anmoder om tilladelse til at foretage efterforskningskridt.

Landsretten ønsker i øvrigt ikke at udtale sig om udkastet.

Med venlig hilsen

Jens Røn

Justitsministeriet
Sendt pr. mail til chrn@jm.dk og
politikontoret@jm.dk

24. marts 2025

J.nr.: 25/07506-2

Sagsbehandler: CRJ

Justitsministeriet har ved brev af 6. marts 2025 (sagsnr. 2024-04925) anmodet om eventuelle bemærkninger til lovudkast om ændring af lov om rettens pleje (Indførelse af genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i politiet).

Det anføres i udkastet til retsplejelovens § 754 f, nr. 2, at genetisk slægtsforskning bl.a. kan anvendes i sager om "overtrædelse af straffeloven af særdeles alvorlig karakter". Det anføres i lovudkastets bemærkninger, at dette beror på en konkret vurdering af en sags faktiske omstændigheder. Det forudsættes, at der skal være tale om en lovovertrædelse med en strafferamme på mindst 8 års fængsel, og at der som altovervejende udgangspunkt er tale om personfarlig kriminalitet. Der nævnes desuden eksempler på overtrædelser, som efter omstændighederne kan være omfattet.

Når der vurderes at være behov for et særskilt retligt grundlag for dette efterforskningskridtet, bør betingelserne for dets anvendelse angives mere præcist i lovbestemmelsen, herunder med angivelse af strafferammekravet.

Selv om efterforskningskridtet med den foreslåede regulering alene skal anvendes i nogle af de mest alvorlige forbrydelser og med strenge kriminalitetskrav og et krav om, at efterforskningskridtet skal være af afgørende betydning for efterforskningen, lægges der med lovudkastet op til, at genetisk slægtsforskning kan foretages uden retskendelse. Lovudkastets bemærkninger ses ikke at indeholde overvejelser herom. Det kan overvejes, om de hensyn, som begrunder den særskilte regulering med strenge betingelser, også bør føre til, at efterforskningskridtet alene kan foretages efter forudgående forelæggelse af spørgsmålet for retten. Det bemærkes hertil, at domstolene hurtigt kan træffe afgørelse, når politiet anmoder om tilladelse til at foretage efterforskningskridt.

Landsretten ønsker ikke herudover at udtale sig om udkastet.

Med venlig hilsen

Carsten Kristian Vollmer